

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių savaitraštis
Laisvąją Lietuvą
Atgimimo Sąjūdis

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
YArds 7-8276.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

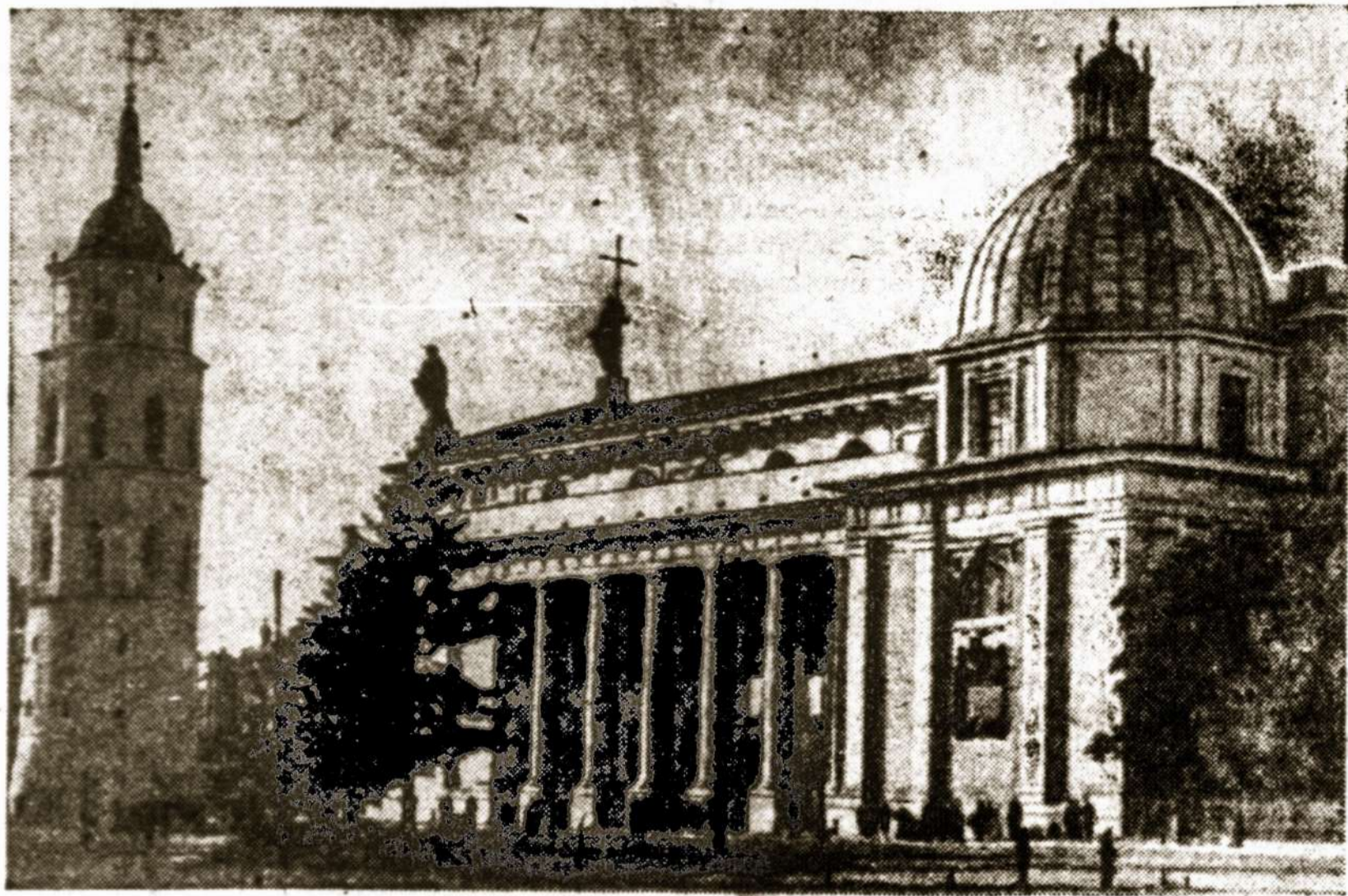
Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
YArds 7-8276.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Vilniaus Katedra, vienas žymiausių architektūrinių pastatų Pabaltijy.

Mūsų Vilnius

Trumpas Lietuvos nepriklausomybės laikotarpis praėjo kovoje dėl Vilniaus ženklo. Nei Vokiečių, nei Sovietų okupacijos nepakeitė lenkų nusistatymo Vilniaus krašto klausimu. Jų vadai emigracijoje pakartotinai yra pabrėžę savo pretenzijas į šią Lietuvos kūno dalį. Krokuvos ar Poznanės kultūringas lenkas dažniausiai pasakys, jog Vilnius yra Lietuvos ir jis neturėtų būti ginčo objektu. Bet kaip iš istorijos žinome, Lenkija niekad neapsiejo be lietuviško kraujo, o lenkiškos kultūros politikų, kurių svajonės nesibaigia Vilniumi, bet dažniausiai siekia visos Lietuvos.

Spalį 9 dieną Lietuvoje kaukdavo sirenos, 1920 metų gen. Zeligovskio, su Pilsudskio pritarimu, įvykdytam smurtui prisiminti. — Kiekvienas lietuvis, pradėdamas mokyklinio amžiaus vaikui, šia lenkų mums padarytą skriaudą gliai išgyveno. Vilniaus krašto

neikimas stiprino mūsų patrio-
tizmą ir meilę savo sostinei. Bet
kova su lenkais buvo ilga ir sunki,
ir baigėsi nelaimingai.

Ji prasidėjo, kaip žinome, ginkluotais susirėmimais, o vėliau buvo perkelta į Tautų Sąjungą. Prof. A. Voldemarui ginant Lietuvos reikalą, ji buvo pasiekusi kulminacinį tašką. Jo gabumų dėka, į Lietuvą buvo atkreiptas Europos dėmesys ir ji susilaukė palankumo Europos spaudoje ir jos politikų tarpe. Bet Tautų Sąjunga pasirodė bejėgė ir šio, lygiai kaip vėliau ir kitų reikalų, neišrišo.

Vėlesnė Lietuvos politika buvo nuolaidi lenkams, ir, kaip jau yra paaiškėję, ieškojo su jais susitarimo. To išvada buvo lenkų ultimatumas (1938 m. kovo 17), kurį mūsų vyriausybė priėmė. Su lenkais buvo užmegsti santykiai ir tuo pačiu — diplomatine prasme, prieš juos kapituliuota.

Bet lietuvis niekad neišsėžadės Vilniaus krašto ir niekad nenustos už jį kovoti.

Mūsų problemos

Boris Meissner:

Sovietų Sąjunga, Pabaltijos valstybės ir tautų teisė

Sunku būtų įsivaizduoti Vakarų ir Rytų Europos jėgų pusiausvyrą išlaikymą be Pabaltijos ir kitų kraštų nepriklausomybių atstatymo. Netolima praeitis ir dabartis liudytų, kad tų valstybių nepriklausomybių pagrobimas plačiau atvėrė vartus Rytų įtakai Vakarų Europą ir tai negalima laikyti nereikšmingu įvykiu. Ar Vakarų Europa norės Rytų išliejimo skalavimų — faktai rodo, kad ne. Bepasireiškančios naujos idėjos, viešiau iškyšas pavergtų Europos kraštų laisvės ir nepriklausomybės atgavimo reikalas, žmogaus teisių praktiškas įgyvendinimas — supratimas su kitais pa našiais veiksniais, Vokietijos suvienijimo klausimas ir kylantis ekonominis lygis ir padėtis, rodo Europą esant jos veido atgavimo išvakarėse. Taip, kaip visos Europos problemos turi savo eigą, taip ir Pabaltijos kraštai ir yra viena iš dėmesio centrų. Ar galima būtų įsivaizduoti dienos šviesoje, pavyzdžiui, kalbamas Jungtines Europos Valstybes, be laisvės ir nepriklausomybės atstatymo visiems Europos pavergtiems kraštams — laisvai ir lygiateisiai pareiškiant mintį, Pabaltijos kraštai turi tokią pat teisę ir pagrindą į laisvę ir nepriklausomybę, kaip pvz., Olandi-

ja, Danija, Belgija, Izraelis ar kiti kraštai.

Neseniai vokiečių kalboje pasirodė Boris Meissner knyga "Die Sowjetunion die Baltischen Staaten und das Völkerrecht". Knygoje keliama Pabaltijos kraštų problema ir politinių įvykių rutuliuojamasis nuo 1939 metų. Autorius, naudodamas 1180 įvairių šaltinių, 377-se knygos puslapiuose aprašo Sovietų ultimatumus Pabaltijos kraštams, jų interpretavimus, Sovietizaciją, Reicho ir kitų valstybių to laiko laikysenas, įvairius paktus, konferencijas, pokario Vakarų pasaulio laikysenas ir daugelį kitų politinių ir teisinių klausimų Pabaltijos kraštų atžvilgiu. — Taip pat randama Nuernbergo proceso ištraukos dėl vokiečių okupacijų ir Sovietų reikalavimus teisiškai Pabaltijos aneksijos pripažinimui. Naudojant šaltinių citatas autorius duoda anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis.

Knyga išleido Verlag Klepener Witsch & Co. spaustuve (Rondover Strasse 5, Köln, West Germany), per kurią ir galima užsisakyti. Knygos kaina su persiuntimu \$ 5.99.

Autorius, aprašydamas Sovietų Sąjungos išeiktą ultimatumą Estijai mini, kad atsakymas buvo rei-

kaūjamas 8½ valandų laikotarpyje, nurodant, kad jeigu nustatytu laiku nebūtų atsakyta, Raudonosios Armijos daliniams, sukoncentruotiems Estijos pasienyje — būtų duotas įsakymas žygiuoti į Estiją, karine jėga palaužiant visus sutiktus pasipriešinimus (psl. 76).

Sąryšyje su Sovietų okupacija, 1940 m. birželio mėn. 22 d. Latvijos pasiuntinys Vašingtone p. Bilmanis pareiškė: "...tauta buvo priversta nusilenkti prieš ginkluotą jėgą" (psl. 94). Jungtinių Amerikos Valstybių Valstybės departamento žemėsnis sekretorius — Summer Wells 1940 m. birželio mėn. 23 d. paaiškino: "...Jungtinių Valstybių žmonės yra priešingi plėšriems veiksams, nesvarbu, ar jie yra įvykdyti panaudojant jėgą, ar grąsinant jėga..." (psl. 94).

Knygoje taip pat minimos Reicho pažūros į Pabaltijos kraštus ir užmojis įjungti juos į savo įtakos sferos ribas. 1941 m. liepos mėn. 16 d. Bormann'as savo paruoštame protokole išreiškė fuererio norą, kad sujungti Baltų kraštai privalo būti vokiečių apygarda. Rozenbergas įrodinėjęs, kad Baltų kraštai yra seniausia vokiečių kolonija, reikšdamas, kad tie kraštai nėra pasidarę rusiškais ir pirmai progai esant, atsiskuks į vakarus (psl. 117).

Sovietų Sąjunga, okupuodama Pabaltijos kraštus, savo išvedžiojimuose teigė, kad tų kraštų teritorijos reikalingos saugumo sumetimais, — dėl galimos atakos iš vakarų, tai yra iš Vokietijos. Tačiau tikrumoje, kokius tikslus Sovietų Sąjunga turėjo Pabaltijos kraštuose, ko ji siekė ir siekia pakankamai liudija faktai: suėmimai, deportacijos, sovietizacija, tautinių ir valstybinių pagrindų sąmoningas ir sistematiškas naikinimas ir visa tai kartu su okupacija yra teisiama, net 11-kai metų praėjus nuo antrojo pasaulinio karo pabaigos. Karo metu, kovojant su naciais Olandijoje, Belgijoje ir kituose kraštuose, taip pat buvo aliantų kariuomenės, tačiau išstūmus vokiečių karo jėgas, jie tapo laisvi ir nepriklausomi.

Autorius, nagrinėdamas okupacijas, tarptautinius įstatymus ir tautų egzistenciją, knygos 211-tame puslapyje duoda ištrauką iš United Nations International Law.

"Teisė nacionaliniam egzistavimui: Kiekviena valstybė turi teisę egzistuoti ir teisę apsaugoti ir išlaikyti savo egzistavimą; ta-

čiau ta teisė nereiškia, kad valstybė gali atlikti ar atliekant patiesinti, neteisingą veiksmą kitos valstybės atžvilgiu, tikslu apsaugoti ir išlaikyti savo egzistenciją".

Knygos autorius, aprašydamas pokarinę Pabaltijos kraštų padėtį, taip pat paduoda eilę įvairių kontinentų valstybių nusistatymus ir Sovietų Sąjungos aneksijos nepripažinimą de jure. Tarpe daugelio kitų pareiškimų, rašoma, kad diplomatinėje šviesoje Vašingtone esant ir lietuviai nėra radę pasikeitimų valstybės atžvilgiu (psl. 296).

Kiek daug yra verta dabartinę Sovietų pastatyta valdžia Pabaltijos kraštuose kitų atžvilgiu, galima spręsti iš B. Meissner duodamos citatos. Jis cituodamas "The American Journal of International Law", 42 Jg., 1948, s. 231, patiekia 1947 m. gegužės mėn. 16 d. Aukščiausio Teismo sprendimo ištrauką.

"In Addition to this the government of the United States does not recognize the incorporation of the Republic of Estonia into the Union of Soviet Socialist Republics, and it has refused to recognize the Estonian Soviet Socialist Republic. The legality of the nationalisation laws and decrees or of any of the acts of the regime now functioning in Estonia is not recognized by the government of the United States", psl. 297.

Balgiant primintina, kad B. Meissner veikalas "Sovietų Sąjunga, Pabaltijos valstybės ir tautų teisės", yra pirmas tos rūšies veikalas pilnai nušviečias paskutiniųjų dešimtmečių politinių įvykių rutuliuojamą Pabaltijos kraštų regione, supažindinant skaitytoją su padėtimis rimtoje, politinėje, teisinėje ir mokslinėje, šviesoje. — Tikras ir teisingas Pabaltijos kraštų problemų ir padėties pažinimas turėtų būti svarbus ir privalomas visiems tų kraštų žmonėms gilesniam tų kraštų problemų supratimui ir jų vystymui ateitai. Išversta knyga į lietuvių ar kitas svetimas kalbas, be abejo, būtų didelis tiek Pabaltijos kraštų, tiek Lietuvos padėties rimtas supažindinimas visuomeninių sluoksnių, su platesnio masto teisine padėtimi.

Bronė Rumsienė

DEL VEIKSNIŲ KONFERENCIJOS

... Kaip skelbia veiksmų konferencijos komunikatas, Vliko Prezidiumas, susitaręs su ALT Vykdomoju Komitetu, š. m. rugsėjo mėn. 29—30 dienomis buvo suaukęs Vašingtone lietuvių veiksmų konferenciją. Joje dalyvavo min. P. Žadeikis, ALT Vykdomojo Komiteto nariai: L. Šimutis, dr. P. Grigaitis ir M. Vaidyla, Lietuvos Laisvės Prezidiumo nariai: V. Sidzikauskas, dr. A. Trimakas ir K. Bielinis ir VLIKo Prezidiumo nariai: J. Matullionis, prof. J. Kaminskas ir H. Blazas.

Ką konferencija nutarė?

Sustiprinti ir išplėsti Lietuvos laisvinimo darbą visuose kraštuose ir suaktyvinti Lietuvos bylą tarptautinėse institucijose ir konferencijose.

Kad šią atsiėmus, konferencija priėjo nuomonės: a) kad lietuvių išsivijai turėtų stengtis laimėti savo gyvenamojo krašto palankumą ir paramą, pripažinti būtina pasotvovios taikos sąlyga Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą, ir b) kad visuomenė Lietuvos išsivijai darba paremtų lėšomis.

Konferencijos naujovės

Susipažinus su konferencijos nutarimais ir prietomis išvadomis gaunasi išpūdis, kad laisvinimo darbe esmėje nėra nieko nauja. Kaip žinome, laisvinimo akcija yra "stiprinama" nuo pat Vliko atsikūrimo Vokietijoje, o šiam tikslui lėšos renkamos visomis galimomis priemonėmis kasmet. Deja, laisvinimo darbas neina pirmyn ir jaučiama stagnacija. Skirtumas tik tas, kad konferencijoje dalyvavo didesnis skaičius įvairių pareigūnų, nei paprastai ir tas malonumas daugiau atsiejo.

"Draugas" savo spalį mėn. 2 d. nr. apie laisvinimo naujovę išsireiškia sekančiai: "Jau pats aukščiau sumintų veiksmų vadovybių suvažiavimas į bendrą pasitarimą frontą daug pasako. Jis yra džiuginantis, nes matome, kad kai yra konkreti darbų programa, mokame susikalbėti, bendrai planuoti ir bendrai dirbti".

Vadinasi, pagal "Draugą" išsivijai, kad ligi šiol nebuvo susikalbėta stiprinti ir plėsti Lietuvos laisvinimo darbą visuose kraštuose ir

suaktyvinti Lietuvos bylą tarptautinėse institucijose ir konferencijose vien todėl, kad komunikate išvardintieji veiksniai, o ypač konferencijos iniciatoriai, kurie ligi šiol visą laiką grojo pirmuoju smuiku, neturėjo konkrečios programos. Mes apie tai jau nuo senos kalbame ir ne kitokios nuomonės esame ir šiandien.

Kad mūsų nuomonė yra visai arti tiesos, patvirtina ir spalio m. 2 d. "Naujienos". Jos sąryšyje su įvykusia konferencija rašo: "Bet kokie užsimojimai organizuoti separatinius politinius centrus bei žygius, konkuruojant su Vliku Europoje, arba su ALT Amerikoje, yra vertinami neigiamai. Geresniam "veiksnių" darbo subendrinimui, numatoma sudaryti pastovų koordinacinį ryšį". Taigi, aiškiai duoda suprasti, kad konferencijoje buvo pasisakyta prieš lietuvių visuomeninių ir politinių srovių konkurenciją laisvinimo darbe, ir tuo pačiu buvo pasisakyta už monopolinę laisvinimo sistemą. O ne klaužadų sutvarkymui, koordinacinių ryšių pagalba, žadama griebtis bizūno.

DĖMESIO

JAUNIMO ORGANIZACIJOM

De Paul universiteto lietuvių klubas lapkričio 15 d. rengia šokių vakarą. Visas lietuviškas jaunimas kviečiamas jame dalyvauti. Jaunimo organizacijos prašomos tą dieną savo programų neruošti, o paskatinti savo narius dalyvauti De Paul U. lietuvių klubo rengime. Ačiū — Jums atsilyginsime tuo pačiu.

De Paul U. Lietuvių Klubas

Kur banguoja Nemunėlis,

Kur Šešupė miela plaukia,

Ten Lietuva mano brangi,

Tenai širdį mano traukia.

K. Vanagėlis

LIETUVIAI KARIAI VILNIAUS SARGYBOJE

Lietuvos ubagai scenoje

Vytautas Meškauskas

Spalių 20 d., šeštadienį, 8 val. vak. ir spalių 21 d., sekmadienį 3 val. vaidinama K. Ostrausko drama KANARĖLĖ, kurios veikėjai yra Lietuvos... ubagai.

Iš vienos pusės, bijau, kad toks veikėjų pagrindinio užsiėmimo išdavimas gali būti bloga reklama mūsų teatralams, nes nors dauguma mūsų, politinių pabėgėlių, atsidūrė mus priglaidusio krašto socialinio gyvenimo paskutinėje pakopoje, tačiau, baigę kasdienę būdžiavą gyvybei išlaikyti, kurioje nors dirbtuvėje ar įstaigoje, laisva laikui vėl pasijaučiame šokiškais ar kitokiais ponais, vartojame buvusius titulus ir panašiai. Iš to turbūt išplaukia naturalus noras scenoje pamatyti ką nors nekasdieniško, arba, kaip rašoma laikraščiuose, dvasią pakeliančią. Jau Aristotelis, miręs 322 metais prieš Kristaus gimimą, reikalavo, kad teatro vaidinimas, ypač tragedija, žiūrovuose sukeltų "baimę ir pasigailėjimą", atseit tokius jausmus, kuriuos pasektų moralinis atgimimas, apsisvalymas (graikiškai "katarsis"). Iš to sektų, kad teatralai geriau padarytų, jei mums rodytų dramas iš mūsų kunigaikščių gyvenimo.

Antra vertus, nuo kunigaikščių mus skiria keli šimtai metų, jau dvyliką metų gyvename svetur, ir norėtumėm ką nors pamatyti, išgyventi iš savo gyvenimo. Tokio iš gyvenimo reikalavimą K. Ostrausko KANARĖLĖ atitinka. Tai, ką to autoriaus vaizduotėje syki išgyveno Lietuvos ubagas, šiandien išvystijoje išgyvena dažnas lietuvis kultūrininkas ar net politikas. Tai simbolinė, nuotaikos, charakterių drama. Tragiška yra ne pati katastrofa, bet raida, kuri ją pagimdo.

Iš tos pusės žiūrint iš šalies — KANARĖLĖ atitinka ir Aristotelio pastatytiems reikalavimams, nes jei jos veikėjai ir nesukelia baimės, tai vis dėlto iš tos dramos dvelkia kažkoks šiltas žmoniškumas, kuris žiūrovo sukels kilnius jausmus, gal net lygius tam Aristotelio reikalaujamam "katarsis", atgimimui.

Ir dar viena: KANARĖLĖ yra kilusi iš Clevelando dramos konkurso derliaus. Nuo to konkurso jau praėjo keli metai. Ir tik dabar laisvojo pasaulio lietuvių sostinė Čikaga gauna pajusti jos vaisius: už kelių dienų TERRA išleis pirmąją Škėmos PABUDIMA, o režisorius Vytautas Valiukas rodo išskirtiną Ostrausko KANARĖLĖ.

Kovoje dėl Vilniaus

Kodėl taip ilgai reikėjo laukti? Atsakymas yra labai paprastas. — Nė vienas veikėjas neatitiko visiems mūsų statomiems reikalavimams. Kad veikėjas būtų "dvasiškai pakeliantis", kad būtų sceniškas, kad jis būtų mūsų išvystijos mėgėjų teatrui, kad jis atitiktų visom mūmuse viešpatuojančiomis pašaulėžiūrom ir t. t. ir t. t. Savoime aišku, kad tokio absoliučiai tobulo veikalo nėra ir niekadoms nebus, tačiau konkursas parodė, kad mes turimė keletą apie gero teatro reikalavimus nusimanančių žmonių, kurie jau pasiekė gerų rezultatų ir, tikios, toliau eis pažangos keliu. Bet pažanga tik tada įmanoma, jei nebus stovima vietoje. Konkurse išskirti veikalai turi būti vienu ar kitu būdu patiekti platesnei visuomenėi. Tik suvaidinta drama gali autoriui atnešti naujų idėjų, parodyti jo laimėjimus ir prajaimėjimus. Tuo keliu einant Vytautas Valiukas ir jo aktoriai padarė pirmą žingsnį, sunkų ir daug asmeninio pasiaukojimo reikalaujantį žingsnį. Jie mums parodė tą kanarėlę. Mūsų visų, besidomiančių lietuvių kultūrinio gyvenimo, pareiga yra nueiti jos pažūrėti, ją aptarti, pakritikuoti. Tik taip padarę turėsime moralines teises iš mūsų autorių reikalauti daugiau. Atsiminkime, kad tik gyvas teatras gali pagimdyti gerus dramaturgus ir gerus aktorius.

"Naujas veidas"...

Visai neseniai mūsų knygų rinkoje pasirodė Andriaus Norimo novelių rinkinys NAUJAS VEIDAS, sukėlęs tam tikro susidomėjimo grynai lietuviškoje visuomenėje.

Tokių rašytojų, kurie sugebėtų realiai pavaizduoti lietuviškąją būitį, mes turime labai mažai. Ligi šiol sekęs mūsų rašytojų aptarimus Liet. Enciklopedijoje, teradau tik vieną vardą, užsipelnusį "Lietuvių Rašytojas" titulu, tai Juozas Grušas. Tikrumoje tokio titulo vertų, žinoma, turėtų būti daugiau, pradėdant Vytu Alantui ir dar vienu — kitu, keliančiu lietuvių tautos problemas bei formuojančiu lietuvių charakterį. Tačiau dauguma mūsų beletristų yra nuslydę į vadinamą universumą, tikriau tariant, pametę tiesioginį ryšį su savo tauta ir jos virtuališkiaiomis problemomis. Tai yra aiškus riedėjimas dekadentizmo pakalhen. Todėl ligi šiol mūsų periodikoje pasirodę priekaištai mūsų siesiems rašytojams, yra visai pagrįsti ir teisėti.

Andrius Norimas savo NAUJU VEIDU įnešė mūsų grožinėje literatūron daug operatyvinio atnaujinimo, kuriam simboline prasme, gali būti pirmoji novelė, pavadin-

ta rinkinio vardu, apimanti 30 puslapių (7—36), sąlyguojanti dvasinį pakilimą bendros moralės ir ištikimybės prasme ir paskutinioji "Kortelių viršininkas" — neatsispyrimą materialinėms pagundoms nusikaltimo ir bausmės prasme, apimanti net 51 puslapį (221—272). Šių dviejų ilgiausių novelių vedamosios idėjos yra tarpriai giminingos, visos kitos tarp jų stovincios, kaip antai: Mano geriausias, Prakeikimas, Porelė, Prie klausyklos, Padauža ir kit.

Andrius Norimas savo novelėse yra daugiau psico-analitikas — dvasinių konfliktų nagrinėtojas. Jo veikėjai visi yra sąžiningi, turi gerų norų ir idėjų, tačiau ne visada atsispiria išorinėms pagundoms. Būdinga tai, kad jie, prieš pradėdant nusikaltimą, žino, kad negerai darys, tačiau, nors ir nenoriai, bet priima spaudžiamųjų išorinių aplinkybių diktatą, o po to, nuoširdžiai gailisi.

Tvirtai išlaikyta teigiamas charakteris novelėje Prakeikimas (69), kur senos dvarininkų kilmės lietuviškų tradicijų tėvas išliko ligi paskutiniųjų, nepalaužtas ir nepakeitė savo žodžio svetimo kraujo įtakos sąskaiton.

Autoriaus parašomų dalykų dalykėlių puikiai išvystytos intrygų savo atomazgoje baigiasi laimingai, to prisidedamos prie skal tandios jaunuo menės auklėjimo moraline prasme. Kalba gryna; nerasta be reikalo vartojamų tarptautinių žodžių, o taip pat — nė vieno nereikalingo sakinio. Daugiausia veiksmas vyksta mūsų brangioje tėvynėje okupacijų metais, todėl apstu mūsų miestų, gatvių, daiktų ir etikeitinių vardu, kurių jau ne vienas yra išdiles iš mūsų atminties. Taigi, skaitydamas NAUJĄ VEIDĄ, nejučiom vel viską prisiminti ir pasijunti vel beesąs Vytauto prospekte, Ožėškines gatvėje, Laisvės Alėjoje ir Konrado kavinėje, berūkantis "Regata..."

Autorius yra griežtas lietuviško didvyriškumo šalininkas ir, tur būt, tuo tikslu, kaip pavyzdį, yra davęs porą skolintinių formulių: "Neišpildytas pasizadėjimas" (japonų legenda, 153) ir "Legenda apie verkiandį mergelę" (suamnių, 193). O novelė "Velnio supynės" (181) pulk. Gindvilos pasakojimų įrodo, kad ir lietuvių kario nuotykių gali turėti nemažiau legendarinio garso už svetimų tautų epo didvyrius.

Kad autorius sugeba giliai įsijausti į vaizduojamą dalyką psichologine ir idėjine prasme, aiškiai rodo jo novelė Bičiulis (37), kuri savo turinio verte visai prilygsta prancūzų novelistų tėvo Guy De Maupassan'o novelėi "Meilė", ne vienam skaitytojui išspaudžianti ašaras.

1) "Juokis, pajace, savo laimę pražudęs (turėtų būti: praradęs, 29);

2) "Šai ir Daugai, kadaise buvę dzūkų centru, kadaise lyg mus vo savo tautiniais drabužiais apsiredę dzūkai, dainuodami dainas, šokdami senoviškus šokius (60)";

3) "Kelių sailyų sienos atnaujintos, restauruotos, nes nuo XXIII amžiaus (XXIII? A.G.) daug kas sudilo, sugriuvo, sudegė, buvo išplėšta (125)";

4) "... ir, maniau, greit visel aiškiai pareikš, kad mes išsikraustytumėme (t. b.: išsikraustytume. A.G., 224);

5) "Anisovas pašoko ir vėl įpylė taures (t. b.: pripildė taures. A.G., 234);

6) "... nes Lietuvoje ant pirštų galėjai suskaičiuoti tos veislės šu nes (t. b.: šunis. A.G.).

O vistik, nežiūrint šių kelių kalbos trūkumų, knyga nevargina skaitytojo: savo patriauklomis temomis, imtomis iš mūsų mielo krašto bei tremties, ji yra mums sava ir brangi, nes jos puslapiuose

Svečiuose pas torontiečius

Neli Neringa

(Tęsinys)

TORONTO LIETUVIAI TURI SAVO ŠALPOS ORGANIZACIJĄ — KARITAS

Ši šalpos organizacija apjungia visus Toronto lietuvius, neatsižvelgiant politinių įsitikinimų bei religinių skirtumų. Šelpia kiekvieną lietuvi, patekusį į nelaimę, jei tik nelaimingasis ar jo globėjai kreipiasi į šią įstaigą. Veiklos būvyje ši organizacija jau yra išdalinusi 1.500 dol. Šalpos fondą sudaro aukos ir šiam reikalui ruošiamų parengimų pajamos.

GEORGIAN BAY ILANKOS PAKRANTĖJ KURIAIS LIETUVIŲ VASAROS KOLONIJA

Apie 90 mylių nuo Toronto, ant Georgian Bay ilankos kranto, Springhurst vasarvietėje — jauname eglų, pušų ir beržų miškely, kurias Toronto lietuvių šeimos vasaros gyvenimui. Čia lietuviai yra nusipirkę kelis šimtus sklypų vasarnamiams statyti, keliosdešimtys šeimų jau gyvena savuose vasarnamiuose, kiti — paskubomis statosi: tik pyška kirvių, plaktukų smūgiai, dūzgia piūkliai, net ir šventadienį po piepiciais. Mat, fabrikuose gyvenantieji tik savaitgalį tegali pašvesti asmeniniams reikalams, tad ir išnaudoj kiekvieną laisvą valandėlę (iki pietų bažnyčios yra griežtai uždrausta dirbti, ir laikosi).

Besikuriančių nuotaikos gyvos, linksmos. Įsikūrusieji, nuoširdžiai talkina besikuriančiams, tik verda miškelyje lietuviškas gyvenimas. Vaikai sveiki, aiškiaveidžiai, raudonskrusčiai: ežero bangų išsprauti, pušų oro išsiūbuoti...

VASARNAMIŲ STILIUS IA STATYBINĖ MEDŽIAGA

Mielam skaitytojui noriu atkreipti dėmesį į vasarnamių statybą, kad vaizduotėje nesudarytų prabangių vasarnamių vaizdas. Vasarnamiai yra kuklūs tiek savo išore, tiek savo vidumi. Statyba iš skeltų rąstų ar lentų, vidaus sienos išklotos fanera ar kardonio plokštėmis, keturių—penkių kambarių dydžio. Daugumas vasarnamių keturkampės dėžutės formos, farnišuotos ar šviesiom spalvom dažytos. Kas visą sako, kad siekiama sveikatos, švaros, o ne turto ar prabangos. Vasarnamių kainos — nuo 1.500 iki 3.000 dolerių. Sklypų kainos 200—400 iki 1.000 dol. Kainos priklauso nuo sklypo vietos ir dydžio. Pavyzdžiui, ežero pakrantėje — kur matosi ežeras, sklypai kainuoja 1.000 dol. o miško vidury už tokį pat sklypą moka nedaugiau 400 dol. Vasarnamiai glaudžiančiame miškelyje — struoksi voveraitės, čiulba paukšteliai nuo aušros, kai kur iški mingai vaikšto fazanų šeimos.

KUN. P. AZUBALIS SKUBA SU RELIGINIU PASITARNAVIMU LIETUVIAMS Į JŲ VASAROS KOLONIJĄ

Kun. P. Azubalis, tautinio religinio momento vedinas, parapijiečių remiamas, pastatė pamaldoms laikyti salę, kuri talpina 2—3 šimtus žmonių. Kun. P. Azubalis pasišovė religiniai pasitarnauti ir kitataučiams — anglams, kurių čia taip pat nemaža gyvena. Sekmadieniais 9 val. rytą yra laikomos pamaldos anglams, 11 val.

mes randame ir savos praieities atbrailų.

Andrius Norimas šiuo savo leidiniu jau nėra debutantas: 1938 met. Kaune "Akiračio" išleista jo romanas "Birutės turtai", be to, jis visą laiką reikišėsi spaudoje.

Knygos viršelis ir užuolanka — paties autoriaus: piešinio technikinė pusė ir stilizavimas be priekaištų.

NAUJAS VEIDAS, Andrius Norimas, novelės, 273 psl., gerame popieriuje. Autoriaus leidinys. Tiražas 750 egz. Spaudė "Naujienos", Chicago, Ill. Kaina \$2.50

Alfonso Giedraitis

lietuviams, abiejų mišų metu prisirenka pilna salė. Tik energijos kupinas jaunimas kiek gsdina giliau protaujantius katalikus, — mat, jaunieji šeštadienį pavakariais prašosi į salę leidimo pasišokti ir drauge alutį nugerti. (Bai minimasis pagrįstas, suprantama, maldai skirta vieta, negali virsti šokių sale ir alaus pilstykla. — Alaus ir dūmų prikvpipusi salė gali lengvai pažeisti maldininkų religinius jausmus ir išstumti lauk).

Jūsų spaudos bendradarbės viešėjimo sekmdadienį, prisirinko pilna salė žmonių — šeimų su vaikais, visi raudoni, sveiki, nuotai kingi, jie visi giedoja vieną po kitos lietuviškas giesmes, o pro atdarus langus iš verkiandžių berželių ir šlamandžių pušų jiems pritarė miško paukšteliai, kas visa taip gyvai priminė Lietuvos bažnytkaimio nuotaukas...

Po pamaldų, lietuvišku papasčiui, iš bažnyčios išėjė šnekučiavosi. Besikalbančių būreliuose matėsi daug svečių iš Amerikos, taip vadinamų "amerikonų", iš Baltimare, New Yorko, Clevelando, Čikagos. Besikalbančių būryje matėsi ir Vliko pirmininkas J. Matulionis, apsuptas jam prieteliškai nusiteikusių torontieškių.

Į vasarvietę atskubėjo ir lietu-

Ar reikalingas "PASAULIO LIETUVIŲ ŽINYNAS"?

Talkininkaujantiems renkant žinias naujajai P. L. Žinyno laidai neretai tenka susidurti ir su skeptikais: o kam, esą, tas Žinynas reikalingas, apsiėjome be jo iki šiol, apsiėjome ir toliau... Žinoma, tos rūšies asmenys be daug ko "apsieina". Daugeliui jų nereikalingi lietuviški laikraščiai, nes svarbesnės naujienos angliškuose surašytos; nereikalingos lietuvių draugijos, nes, anot jų, su jomis Lietuvos vistiek neišvaudosi; nereikalingos lietuvių mokyklos, paparpjos ir t. t.

O vis tik savo tautos ir valstybės likimu besirūpinantiems daug kas reikalinga. Jei tik pažūrėsim į amerikiečius, pamatysim nesukaitomą daugybę įvairiausių "dirtories", kitaip tariant, "žiny-nų". Čia ir gydytojai, inžinieriai, architektai, dailininkai, literatai. Romos Katalikų Bažnyčia turi savo žinynus. Žinoma, mes, lietuviai, negalime turėti kiekvienai profesijai "žiny-nų", bet už tai galime ir turime turėti vieną bendrą Žiny-ną viso pasaulio ir visų profesijų lietuviams. Štai ką tuo klausimu sako mūsų kultūrininkai ir visuomenės vadai:

Prof. A. Bendorius: "Jūsų išleistas "Žiny-nas" yra ligi šiol viena svarbiausių liet. knygų, turinčių didelės praktiškos reikšmės. Dėl to sveikinu nuoširdžiai užsimojimą išleisti ją naują (patobulintą) laidą. Jos lauksiu su dideliu nekantrumu, nes žinau, kad ten bus daugybė man kaip enciklopedistui naudingų faktų".

Pranas Zundė iš Vokietijos rašo: "Tenka labai sveikinti Jūsų pasiryžimą ruošti naują P. L. Žiny-no laidą. Žiny-nas yra nepamainomas rankvedis kiekvienam, kuris bent kiek domisi lietuviškuoju gyvenimu. O man dabar sunku net įsivaizduoti, kaip būčiau savo darbe be jo apsiėjęs".

Bibliografas A. Ružancovas: "Žiny-ną laikau visada ant stalo ir dažnai vartau, mano darbe tai būtiniausias leidinys... Nuoširdžiai sveikinu".

Kun. Albertas Kontautas, Lietuvos Vycių Centr. Dvasios Vadas, rašo: "Sveikinu su gražiu darbu rengiant naują laidą. Pirmoji Žiny-no laida buvo labai praktiška ir naudinga".

Prof. dr. Ant. Paplauskas-Ramūnas rašo: "PL Žiny-nas turėtų būti viso lietuviškojo gyvenimo gyvas atspindis. Kiekvienas tad turėtų juom įdomautis. Sveikinu puikią planą: įvesti angliškąją dalį. Reikia būtina — sąlygos reikalauja... Pirmąja laida esu patenkintas. Tad reikia manyti, kad antroji laida bus žmonėms tikras siurprizas".

Rašytojas Liudas Dovydenas

Romas Kezya

vienas žymesnių skautų veikėjų ir periodinės spaudos bendradarbis.

viai prekybininkai. Čia yra dvi lietuvių maisto krautuvės ir rengiamas restoranas. Gyventojų čia nuolat linkniuojamas sumanus prekybininkas Petruelis.

Ir nenustabu, kad šią vietą taip pamėgo lietuviai: jaunas pušynas — beržynas, ežero smėlis, it pačios mūsų Palangos — smulkus, baltas. Vienu ežero šonu romantiškai dunkso mėlynieji kalnai, išdidžiai parėmę plačius dangaus skliautus.

"Jūsų užsimojimas tikrai geras ir gal būt bus vertingiausias po Liet. Enciklopedijos, sveikinmu..."

Panašių atsiliepimų ir laiškų gauta gana daug. Iki šiol didžioji dalis reikalingos medžiagos jau sutelkta. Medžiagai apie kolonijas ir organizacijas rinkti visose pasaulio dalyse talkininkauja netoli šimto bendradarbių. Be to, paties redaktoriaus betarpiškai išsiuntinėta keli tūkstančiai laiškų.

"Žiny-no" paruošimo darbas būtų žymiai palengvintas, jei visur būtų kooperuojama kolonijų redaktoriams — žinių rinkėjams, ir jei gavusieji laiškus tuojau atsilieptų, net jei atsakymai ir neigiami būtų. Negavus atsiliepimo teks laukti, po to vėl rašyti ir vėl laukti, kuo užtesiamas rankraščio atidavimas spaustuvėi.

Lietuviai profesionalai (advokatai, inžinieriai, gydytojai, muzikai, dailininkai, dainininkai) ir biznieriiai, gavusieji pranešimus, o taip pat ir jų negavusieji prašomi atsiliepti. Visuomenininkai prašomi rašyti apie savo organizacijas. Be to, Žiny-no išleidimas bus palengvintas, jei atsisras didesnis skaičius jį iš anksto užsisakiusių. Iš anksto užsisakiusieji jį gaus už keturis dolerius paprastais ir už penkis kietais aparais.

Žinias ir rezervacijas siųsti: — Mr. A. Simutis, 41 W. 82 St. New York 24, N. Y.

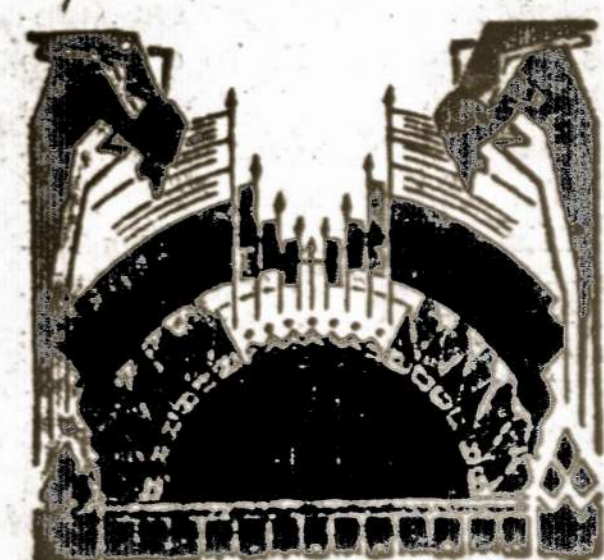
TĖVŲ ŽEMĖ

LASo Anglijos Vietininkijos leidžiamas laikraštis. Išleina kas 3—4 savaitės. Turinys gyvas, įdomus, nušviečia ir tenykšt lietuvių gyvenimą. Ilustruotas.

Prenumerata JAV ir Kanadoje metams — 2½ dol., atskiras numeris — 20 cent.

Adresas: "Tėvų Žemė".

13 Frostic Mansions, Frostic Place, London, E. 1. England.

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

FREE LITHUANIA
LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
Yards 7-8276.

Pavarde ar slapyvardė pasirašyti
straipsniai ne visada išreiškia re-
dakcijos nuomonę.

Prenumerata:

Metams — 4.50; pusei metų —
2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
Subscription per year — \$4.50;
6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

Vyr. redaktorius Juoz. Masionis.
Redaguoja Redakcinė Komitija.
Straipsnius ir korespondencijas re-
dakcija taisyti ir talpina savo nuoti-
ra. Nesnaudoti rankraščiai grąšina-
mi autoriams pareikalavus.

Politika ir utopijos

ATSAKYMAS P. J. KARDELIUI

Rašo: Stp. Vykintas

Montrealyje man teko laikyti paskaitą apie Lietuvą ir Europos problemas. Paskaitoje buvo pabrėžta, kad kiekvienas lietuvis siekia etnografinės Lietuvos su Vilniumi, kaip sostine, Gardinu, Klaipeida ir kitomis etnografinėmis žemėmis. Buvo tik kalbama apie perdidelį ir pavojingą lietuvių tautai plėtimąsi. P. J. Kardelis jau paskaitoje kėlė ir diskutavo Karaliaučiaus klausimą.

Š. m. rugsėjo 5 d. 35 (486) "Nepriklausomos Lietuvos" numerį p. J. Kardelis paskelbė vedamąjį "Svajonės ir tikrovė". Jame minima ir mano paskaita. Tik galima, kad p. J. Kardelis nutyli, dėlko buvo ginčytasi ir daro klaidinančias išvadas. Pirmiausia p. J. Kardelis nenusako, kaip jis supranta etnografinę Lietuvą? Nutylėdamas ir bendromis frazėmis kalbėdamas, p. J. Kardelis sudaro klaidinančią išpūdį, tarytum mano paskaitoje buvo atsisakyta nuo Vilniaus, Klaipėdos ar kurių kitų etnografinių žemių. Tai dvelkia ne be rimta politinė polemika, bet pigia demagogija.

P. J. Kardelis ne tik nesivaržo su kitų pareikštomis tezėmis, bet jis nesivaržo ir su žodžiais: "Atsirado eilė nesąmonių (mūsų pabrūkta S. V.) tautiečių, kurie pradėjo labai kenksmingai lietuvių tautai ir Lietuvos valstybei agitaciją". J. Kardelis pabr. ar tik p. J. Kardelis yra sąmoningas tautietis? Todėl, kad jis reikalauja Lietuvai ir Karaliaučiaus? Politinė sąmonė priklauso ne nuo reikalavimų, bet nuo sugebėjimo įvykdyti. Taip pat niekas jokios agitacijos, kenksmingos Lietuvai, neveda, o tik politinius klausimus šaltai ir realiai svarsto. Agitacija vertasi tik p. Kardelis, prisidengęs gražiais žodžiais, nori klausytoją ir skaitytoją suvilioti savo puosen.

P. J. Kardelis be reikalo išdrožia ilgą pamokslą apie politiką, kaip mokslą ir meną. Tai mums teko daug kartų plačiau apie tai kalbėti. Labai tenka abejoti, ar miškininkas Kupronis ir skulptorius Dags panorės mokyti politikos iš p. Kardelio, kuris taip pat, rodos, jokios politinės mokyklos nėra išėjęs. Numatyti yra didelė politiko dovana, bet, rodos, šios

dovanos stigo ir p. Kardeliui. Reikia labai suabejoti ir dabartine p. J. Kardelio numatymo dovana.

P. J. Kardelis savo straipsnyje labai daug kalba apie tautų valią. Tačiau, ar p. Kardelis gali patik-

Geros akys dūmų nebijo

Emilija Čekienė, Brooklyn, N. Y.

Būdingai išsireiškia "Naujienos" apie LAS suvažiavimą, įvykusių šių metų rugsėjo 1—3 d. d., Windsor, Kanadoje.

...Mat ši diktatūrininkų organizacija tvarkosi vado principais. Ko siekia ši subankrutavusi diktatūrininkų grupė demokratinę Kanadą? Ir kur jų akys, kurios nebijo, kad ir stipriausių dūmų?!

Praverstų panagrinėti, kieno akys iš tikro yra atspariausios, kad ir stipriausiems dūmams.

Kaip žinoma, į LAS organizaciją yra susibūrę gilūs patriotai lietuviai, visą laiką vedą aktyvią kovą su lietuviybės palaikymu savyje ir sklėdžia ją kitiems, remia lietuvišką spaudą bei veiklą, siekia tautinės vienybės ir k. Tai žmonės, daug pasidarbavę Lietuvos laisvinimo kovose praėity ir tą darbą tęsia dabar.

Šios organizacijos siekliai bei uždaviniai ir jų siekimo metodai yra aiškūs ir tiesūs. Jų šūkis: Dievo padėk mums atvaduoti savo Tėvyne! Jie drąsiai žiūri tikrąjam ir atviram priešui į akis.

Tačiau sunkiau yra kovoti su užkulisiniais priešais, kurie tikrąjį veidą, savo siekius bei metodus, bijodami dūmų, maskuoja, nors ir nevykusiai tas atliekama.

Kad "Naujienos" kitus vadina diktatūrininkais, tai nenuostabu, nes jiems tas žodis nėra svetimtas, o dažnai vartojamas savęs užsimaskavimui. Tai rodo ir ne taip tolimai iš mūsų seimo laikų praeitis, kai socialdemokratų seimo atstovas Stp. Kairys, kurio ideja tęsia ir "Naujienos", apie diktatūrą kalbėjo šitaip: "Kuomet diktatūra susidaro natūralio vystymosi keliu, tai nežūrint jai, ar tai bus buržuazinė, ar proletariato diktatūra, ji yra sveikintinas apsišėkimas".

Labai išsamiai marksizmo sie-

rinti. Šandien tautos valią? Niekas nekamba prieš Lietuvos atstatymą etnografinėse ribose, tik nevisi vienai supranta etnografiją ir nevisi nori skelbti utopiškų reikalavimų.

"Ta tauta, kuri atsisako Dievo ir Gamtos jai duotų noro ir pastangų, didžiausių — maksimalių pastangų gyventi ir plėstis, ta tauta pati sau ruošia kapus". Jei tai būtų Hitleris pasakęs, nesistebečiau, bet jei p. Kardelis ima skelbti neleistinas idėjas, daugiau negu keista. Plėstis ir spręgti! Taip ir Hitleris darė!

Toliau jau tenka su p. J. Kardeliu sutikti. Visi lietuviai trokšta, kad Lietuva būtų didelė, tvirta ir pajėgi. Niekas neatsisako Mažosios Lietuvos. Bet jeigu imtume įrodinėti, kaip kai kurie aušrininkai darė, kad Berlynas ir Keinas yra lietuviški miestai, kiekvienas rimtas politikas iš mūsų tik pasijuoktų.

Heroizmas yra sveikintinas dalykas. Bet jei heroizmas yra dirbtinis ir nepagrįstas, jis išvirsta į donkichotiizmą. Ir p. Kardelio heroizmas labiau primena Don Kichoto kovą su vėjo malūnais. Ginčyme savo tautos ir valstybės teises, bet tik ne donkichotiškai!

kiamą diktatūrą, pasiremiant moksliniais veikalais, nagrinėja "Aidai" (1955 m. Nr. 4—5). Tarp kitko ten sakoma:

...Lydimoji marksizmo idėja — tikėjimas į nesibaigiančią pažangą ir visuotinę gerovę, kuri bus įgyvendinta išnykus luomams ir proletarams laimėjus kovą. Laikui bėgant atkris reikalas ir proletariato diktatūros ir net pačios valstybės. Tai žemės rojus sukūrimas..."

Kaip matome, "Naujienos" ir siekia tuo "natūraliuoju" keliu savo diktatūros, tas ydas prisedami kitiems, o patys dangstydamiesi simboliškais demokratiškais vardais. Jų pasiekiam žemės rojus, darbo vergas koncentracijos stovykloje ar kalėjime turi šypotis ir tuo rojum džiaugtis įvairiai kanokinamas, ką šiuo metu išgyvena lietuvių ir daug kitų pavergtų tautų.

Europos socialdemokratai paskutiniaisiais laikais savo ideologinę kryptį, senosios programos atgyvenusias teorijas, pakeitė. Tuo klausimu plačiai įrodinėjamas raše vo kiečių tarptautinio masto socialdemokratas dr. Carlo Schmidtas, kad Markso veikaluose randama daug su tikrove nebesuderinamų teorijų ir k. ("Schwaebisches Tagblatt" 1946. 2. 19).

Betgi mūsų laikais socialdemokratai, kuriems priklausė ir "Naujienos", tebesilaiko senųjų, aukščiau minėtų Markso dogmų. Gyvendami didžiosios demokratijos krašte, mūsų socialdemokratų likučiai, kurie turi tokius užkulisinius siekius, tikrai turi geras akis, kurios nebijo, kad ir stipriausių dūmų.

Kalbant apie "Naujienas" ir geras akis, pravartu prisiminti, jog jos turi didelės įtakos ir tokiai svarbiai organizacijai, kaip Amerikos Lieuvių Taryba, kurioje dalyvauja visokių įsitikinimų žmonių, su visiemis aiškiu ir neginčytinu tikslu — Lietuvos išlaisvinimu, kurio bet kokiems vykdymo darbams nuolatos jaučiasi "natūraliuoju" keliu siekimas diktatūros: atėjau, įteikiau, priešaky jau nimo pastovėjau, nusifotografavau ir t. t.

Kad tai būtų ir viskas, tai dar nieko, bet kai tokiu pat būdu vadovaujantis "veto", imama spręsti tautos reikalai, tai labai liūdna ir visuomenė tuo susirūpinusi, kad tokioj mums reikšmingoj institucijoj, kaip ALT, tokia dvasia viešpatauja.

Geresnių akių, kaip kad "Naujienose", o tuo pačiu ir ALT-e šeiminkauja, nei LAS-e, nei bendrai šiame demokratiškame krašte. — nerasi.

Istorija apie Valiuką

"Naujienos" ir "Vilnis" savo skil tyse iškėlė savo laikų sušaudyto Valiuko nuopelnus lietuvių. Dėl to nuopelnų gen. štabo plk. P. Žilys (žūr. "Naujienų" 230 ir 231 nr. nr.) neiškentęs atsiliepia ir konstatuoja:

1. Kad sušaudytasis teisininkas Valiukas, kuriantis Nepriklausomai Lietuvai, bolševikų įsiveržimo į Lietuvos teritoriją metu, buvo bolševikų įsteigto Justicijos Komisarjato ir Revoliucinio Tribunolo faktinasis šefas ir koreguotojas, nors, girdi, oficialiai tuo šefu skaitėsi VI-os klasės gimnazistas Bistrickas.

2. Kad Valiuko vadovautos grupės iniciatyva buvo suimta apie 400 asmenų, iš kurių šešių mėn. laikotarpyje apie pusę dingo be žinios, čia pat paaiškindamas, kad besitraukdami iš Lietuvos teritorijos bolševikai į Daugpilio kalėjimą nusižėžė 150 suimtųjų ir kad iš to skaičiaus tik duim esą pavykę pasprukti, o visi kiti, pagal Valiuko vadovauto Tribunolo sprendimą buvo sušaudyti. Nukaunantį panevėžiečių ir dabar plk. P. Žilys galys suskaičiuoti iki 30 asmenų.

3. Kad Valiukas savo grupės žmones yra siuntinęs po apylinkes su paraginimais nestoti ir besikuriantį Lietuvos kariuomenę ir kaip pavyzdį duoda Daukniūnų kaimo ūkininką Klevečką, kuris buvo sušaudytas vien už tai, jog jo sūnus iš bolševikų užimtos Lietuvos teritorijos perėjo į Laisvą Nepriklausomos Lietuvos dalį.

4. Konstatuoja šios grupės žiaurumą ir patiekia net 13 atvejų, kur į šios grupės rankas pakliuvę sužeistieji Lietuvos kariai, jų skaičiuje ir partizanai J. Skvireckas, buvo sušaudyti. Taip pat patiekia, kad gimnazistas Ig. Vaitiekūnas, tuo paties Tribunolo sprendimu, buvo sušaudytas vien už tai, kad jo kambarelyje Valiuko grupė surado pluoštą Lietuvos Tarybos išleistų atsisaukimų, pas jį atsiradusių dar prieš bolševikų įsiveržimą. Plk. P. Žilys savo konstatavimus baigia šiais žodžiais: "...aš niekad netvirtinau, kad Valiukas buvo bolševikas, bet niekad neabejojau ir neabejoju dabar, kad Valiuko darbai, apie kuriuos aš čia rašau, buvo tikrai bolševikiški — išdaviški".

Taip! Plk. P. Žilys neabejoja. Ir kaip jis gali abejoti, jei pats asmeniškai gerai pažinojo Valiuko grupės žmones ir tos grupės darbus bei nukankintųjų daugumą? Tuo labiau, nes ir pats buvo pakliuvęs į Valiuko grupės rankas vien už tai, kad pas jį Valiuko grupės žmonės surado ateitininkų susirinkimo programą.

ISIDĖMĖTINAS "NAUJIENŲ" REDAKCIJOS PRIERAŠAS

Po plk. P. Žilio straipsniu, "Naujienų" redakcija deda gana ilgą, užimantį beveik pusę plk. P. Žilio straipsnio, prierašą. Tas prierašas, mūsų nuomone, gana įdomus ir todėl jo pradžia ir pabaiga duodame savo skaitytojams. "Naujienos" rašo: Mes neabejojame, kad plk. P. Žilys yra nuosirdus žmogus, todėl duodame vietos jo ilgam, labai ilgam straipsniui. Mums nebuvo jo aprašytų įvykių vietose tuo metu, kada jie įvyko, ir neturint galimybės juos patikrinti, būtų beveik neįmanoma spręsti, ar straipsnio autorius atsiminimai sutinka su tiesa ar ne. Tačiau... "Ir savo prierašą baigia šiais žodžiais: "Tie, kurie jėga pagrobė Valiukus ir, ištraukę juos iš traukinio, išdaviškiškai nužudė, elgėsi ne kaip lietuviai patrijotai, o kaip bolševikinės Rusijos čekistai".

Reikia pasakyti, kad "Naujienų" užimtoji pozicija Valiuko atžvilgiu yra tikrai įdomi. Valiuką, kurio direktyvomis buvo sušaudyta arti 200 asmenų, "Naujienos" daro vertu pagarbos žmogumi, o tuos, kurie tikrąjį iš nušalėlio Valiuko pareikalavo satisfakcijos, vadina čekistais.

Štai čia ir yra paslėptas durklas prieš lietuvišką širdis, kuris mus verčia vienu ar kitu atveju prieš "Naujienų" vedamą politiką pasisakyti.

IDĖJINIS ŠAULYS

Atsikūrusios Šaulių Sąjungos Tremtieji taisyklių santraukoje — yra plačiai apibūdinti jos pagrindiniai tikslai ir uždaviniai. Aiškumo dėliai, pateiksiu čia pat kai kurias ištraukas, liečiančias pačią S. S-gą ir lietuvių tautą. Pirmose eilutėse štai kas pasakytą:

a) Stengtis atstatyti Lietuvos nepriklausomybę; b) stengtis atgaivinti Šaulių Sąjungą Nepriklausomoje Lietuvoje; c) siekti vienybės ir tautinio susipratimo lietuvių tarpe; d) išlaikyti lietuviškąjį jaunimą fiziškai ir morališkai stiprų ir jį aktyviai įjungti į Lietuvos laisvinimo darbą; e) išlaikyti lietuviškojo jaunimo tarpe meilę ir pagarbą savajai kilmei ir kalbai... Toliau seka tikslai ryšy su šiuo kraštu ir t. t.

Taisyklių pabaigoj prirašyta šio turinio pastaba: "L.S.S.T. Klubas ar jo kitokie vienetai griežtai vengia kištis į bet kokius partiniai — politinio pobūdžio reikalus ir ginčus, tačiau palieka visišką asmens laisvę savo nariams panašiuose reikaluose už klubo ribų ir ne šios organizacijos vardu".

Kaip matom, šios S-gos tikslai ir uždaviniai yra labai gražūs, kilnūs ir aiškūs — dirbti Lietuvos gerovei ir garbei laimėti. Tas rodo, kad ir pavienis jos narys — šaulys privalėtų būti besąlyginis Lietuvos patriotas. Toks šaulys, ar jis bus su šauliška kepure ar be jos, organizacijos ar už jos ribų, savo ar jos vardu, niekur ir niekad negalės ne tik pats asmeniškai kenkti bendriems S. S-gos tikslams siekti, bet dar ir kovos su pašaliniais kenkėjais. — Idėjinis šaulys, dalyvaudamas kitose organizacijose bei partijose, niekad ne tik neiškryps iš S. S-gos idėjinio kelio, bet dar stengsis tą idėją ir ten įgyvendinti. Idėjinis šaulys niekad klaidingai nesupras taisyklėse prirašytos pastabos apie jo asmens laisvę už klubo ribų.

Tautiečių, kad ir buvusiam šauliui, neturėtų būti vietos atkurtoj S. S-gje bei Klube, kuris, gal būt, pasinaudodamas visiškai netinkamu apibūdinimu pastabos antrąja dalimi, žodžiu ir per spaudą teršia Nepriklausomą Lietuvą ir čia esančius tautinių pažūrų lietuvius. Ne tik šauliams, bet ir visiems susipratusiems lietuviams aišku, kad toks darbas, ypač šiuo metu, yra baisūs nuodai Lietuvos laisvinimo bei laisvės, jaunosios kartos tautiniam auklėjimui, vienybės ugdymui ir t. t. Taigi, tokia šaulio veikla, kad ir už klubo ribų, yra kenksminga to paties klubo pasistatytams tikslams siekti. Šaulys, prisisiurbęs partinių nuodų, ir susirin kimuose negalės iškęsti nenuleidęs ir tenais nors dalį. Toks šaulys niekad neatskurs gėrio nuo blogio savai Tėvynei Lietuvai.

Vincas Ramutis

IS BENDRUOMENĖS GYVENIMO

Lietuviškoji mokykla kvietia

Nauji mokslo metai vėl prasidėjo. Jaunimas grįžo į mokyklas. Jau keleri metai Čikagoje sekmingai veikiantį šeštadieninę Aukštėsnioji Lituaništinė Mokykla laukia lietuviškojo jaunimo. Eilėje parapijinių pradžios mokyklų lituanistiniai dalykai įvesti į reguliarių pamokų tvarkraštį. Dedamos visos pastangos ir laukiama, kad lituanistinės klasės neliktų tuščios. — Lietuviškos Bendruomenės apylinkės, mokytojai, seselės ir pavieniai lietuviai ryžtasi lituanistinei mokyklai ir besimokančiam jaunimui padėti. Svetimoji mokykla, nors ir garsiausia ji būtų, niekada neatliks lituanistinės mokyklos uždavinių. Lietuvių tėvų pareiga ra ginti savo vaikus lankyti lituanistinės mokyklas. Lietuviškasis jaunimas turi atsiminti, jog tik lituanistinė mokykla padės išaugti sąmoningumui ir susipratimui lietuviui.

Gaunam laiškus iš Sibiro. Tenka stebėtis ir džiaugtis, kaip vėgijos sąlygose augęs jaunimas gražia ir taisyklinga lietuvių kalba rašo. Tai nepalyginamas pavyzdys Amerikoje gyvenantiems lietuviams tėvams ir laisvėje augančiam jaunimui. Sekime tuo herojišku pavyzdžiu.

Atsiminkime tremties dienas Vokietijoje. Lietuviai mokytojai — sunkiausiose sąlygose suorganizuavo daugybę lietuviškų mokyklų ir nesutrūkdė mūsų jaunimui mokytis ir tapti gerais lietuviais.

Apgailestaujam, jog jau daug tremtinių tėvų neleidžia savo vaikų į lituanistines mokyklas. Tai baisi skriauda jaunimui ir savajam kraštui. Tokie tėvai nesąmoningai tampa lietuviškumo slopintojais, nusikalsta savo tautai ir savo vaikams veda nutautėjimo keliu.

Lituaništinė mokykla lietuviškąjį jaunimą kviečia ir laukia. — Nelikime abejingi ir nerangūs, jei save laikome lietuviais. Garbė svetimoms kalbomis kalbėti, bet didi gėda savosios gerai nemokėti — tegul būna mūsų visų šiųmetinis šūkis.

JAV Lietuvių Bendruomenės Čikagos Apygardos Valdyba

—&&—

STEPAS VYKINTAS
KANADOJE

Žurnalistas ir ilgametis LASo Vyr. Valdyb. Pirmininkas Stepas Vykintas, lietuviškos visuomenės Kanadoje yra šiltai priimamas ir mielai laukiamas. Rugsėjo mėn. 1—3 dienomis jis dalyvavo LASo Kanados ir Amerikos Jungtinių Valstybių skyrių ir Vietininkų atstovų bei pareigūnų suvažiavime, Windsore. Tuo pat laiku dalyvavo Amerikos ir Kanados lietuvių susiartinimo šventėje Garbės svečiu ir iškilmingo posedžio metu tarė sveikinimo žodį. Po to, kurį laiką viešėjo Montrealyje ir tenai laikė keletą paskaitų. Dabartiniu metu Stepas Vykintas vieši Toronte.

Rugsėjo mėn. 8 dieną Šv. Jono parapijos salėje svečio pagerbimui buvo suruošta iškilminga vakarienė, kurioje dalyvavo apie 70 idėjinų ir asmeninių bičiulių, jų skaičiuje min. dr. V. Gylis su Ponia, kun. klebonas P. Užubalis, kun. Pacevičius ir kt.

Vakarienes metu, LASo Kanados Vietininkijos pirm. V. Skrinckas apibūdino Stepo Vykinto atliktus darbus, arčiau supažindindamas vakarienes dalyvius su jo veikla. P. A. Kalendra sveičia patsveikino L. N. Talkos vardu ir pažadėjo visokeriopą paramą, o Steponas Jakubickas išskėlė Stepono Vykinto pasiukojimą lietuviškiems reikalams.

P-lė Zemelytė, St. Gailevičiui akomponuojant, išpūdingai ir meniškai padainavo keletą operos arių.

Stepas Vykintas padėkojęs už taip šiltą priėmimą, pareiškė, jog ta pagarba, kuri jį taip gražiai priimanam buvo parodyta, turi priklausyti ne jam, o kritusiems už Lietuvos laisvę. Ragino nepalūžti sunkioje likiminėje kovoje ir išreikšti gilią tikėjimą Lietuvos prisikėlimą.

Rugsėjo mėn. 30 dieną, Franciškonų parapijos salėje, Stepas Vykintas laikė paskaitą Toronto lietuviams apie Lietuvą ir jos ateities problemas. Plačiai nušvietęs politinius galimus, pabrėžė, kad lietuviams reikia patiems rodyti didesnę atkaklumą, vieningumą ir organizuotumą, nes tik gyva tauta apgina savo tautos teises ir laisvę. Paskaitoje taip pat buvo iškelti ir tremties uždaviniai. Iš jų išeidamas p. Vykintas ragino nenuostoti dvasios, tikėjimo ir entuziazmo, bedirbant visuomeninį ir politinį darbą. Politikos atsisakymas, p. Stepo Vykinto nuomone, yra žingsnis į tautos mirtį, todėl reikia kelti visokeriopus ginklus, kad jų pagalba būtų lengviau atliktas didysis tremties uždavinys — Lietuvos tautinis ir valstybinis nepriklausomumas. Po paskaitos vyko gyvos diskusijos.

Pažymėtina, kad Stepas Vykintas Toronte, laikė dar keletą paskaitų LASo ir L.N.T. nariams, o pagavęs atliekamą laiko lanko asmeninius ir idėjinius bičiulius ir stengiasi plačiau susipažinti su Kanados lietuvių gyvenimu.

Steponas Jakubickas

Antanas Jonča, Melrose Park, Ill., žymiausias veikėjas, įtakingas respublikonų partijoj ir vietos vadovybėje aukštas pareigūnas.

STUDENTŲ AIDAI

Redakcija: R. Mišauskas, Ed. Šulaitis, R. Vežys
Redakcijos adresas: 1443 So. 49th Ave., Cicero 50, Ill.

Laikas parodys

R. Mišauskas

Balgėsi vasaros atostogos ir atėjo laikas paimti nuo lentynų apdulėjusias knygas ir vėl stoti į studijinį darbą. Į studentų ratelį įeis nemažai naujų veidų, o iš senųjų bus nevienas nubyrėjęs. Mokslo dienos seks seniai išverstą vagą, bet visuomeninis studentų veikimas?...

Ne vienas iš mūsų norėtume matyti ateitį — žinoti, ką rytojais neša. Deja, tai nėra lengva, betgi, matydami kai kuriuos įvykius, galime spėti.

Žinant pereinamųjų metų veikimą, ne vienam kyla klausimas, ką pajėgs studentai atlikti šiais metais, kada ateitininkai yra tyliai paleidę vairą iš savo rankų, Santara nutarusi palikti stebėtoja ir kada visa našta krenta ant skautų akademikų? Prisiminus rinkimus ir dėl jų kilusius ginčus, yra aišku, kad naujosios valdybos kelias nebus sviestu tepas. Ji turės parodyti nemažą lankstumą ir takto iki palenks studentus išlyginti kas dieninius nesklandumus.

Studentų šalpa ir suvažiavimas

Artimoje ateityje, jau dabar išūrimu du svarbesni įvykiai: Studentų Šalpos Fondo vėjus ir Sąjungos suvažiavimas. Pereinamais metais prie Šalpos Fondo vėjus, ar dėl buvusios valdybos nepajėgumo studentus įtraukti, ar dėl vieno dienraščio boikoto, studentai nepakankamai prisidėjo. Suvažiavimas, nors ir buvo gana skaitlingas, pasitenkino įstatų diskutavimu, einamųjų reikalų beveik nepašalino. Turint galvoje, kad abu dalykai šiais metais centralizuosis Čikagoje ir, kad Čikagos skyrus yra pats skaitlingiausias visose Sąjungoje, reikia manyti, kad tiek S.S.F. vėjus, tiek ir suvažiavimo pasisekimas labai daug priklausys nuo Čikagos skyrus artėjančių rinkimų, kiek jo valdyba parems Centro Valdybą.

Pliusai ir minusai

Vasaros metu buvo Vašingtone įteiktas Jaunimo Peticiónis. Tai buvo didelis darbas, už kurį turime būti dėkingi ne tik pasikiriems asmenims, bet ir organizacijoms. Galima drąsiai sakyti, kad tai buvo dar viena studentų auka ant tėviškos aukuro ir tai yra mūsų plusus. Bet naujoji valdyba savo darbą pradėjo su minusu. Rugsėjo 8-ji liko net nepaminėta. Jei mes užmirštame tautines šventes, tautos tradicijas, tai koks yra tikslas Sąjungai egzistuoti? Ar ne efektyvesniam lietuviškumo išlaikymui jaunimo tarpe susibūrimė ir Sąjunga? Na, bet gal ir tai buvo nepasiežiuojamas, kuris ateityje nepasikartos.

Dėl studentiškos spaudos

Vienas iš svarbesnių šiais metais studentų uždavinių, ar tik ne bus studentų spaudos klausimas.

Leonas Sabaliūnas, vienas veiklesnių studentų, santariečių vicepirmininkas.

Tiesa, turime vieną žurnalą skautų akademikų rankose ir paskirus skyrius beveik visuose lietuviškuose laikraščiuose. Betgi, nepaslapstis, kad dauguma tų skyrių redaktorių laikosi tos pačios partinės linijos, kaip ir tie laikraščiai. Dėl tos priežasties pereinamais metais, ir studentų skyrus ne kartą yra susikibę. Tiesa, diskusijos yra reikalingos, bet kai kuriais reikalais mes visi turime laikytis tam tikrų studentiško gairių ir principų.

Vienintelė išimtis yra kol kas "Laisvojoje Lietuvoje", kur ačiū redakcijai, nei studentų skyrus, nei jo redaktoriai nėra cenzūruojami.

Studentų spaudos atstovai turėtų šitą padėtį aptarti, lygiai nusišviesinti, kaip geriau paremti Centro Valdybos darbą bei aptarti vietą, kur būtų geriau pasireikšti studentų literatūrinėms jėgoms ir tt. Juk tai mūsų visų bendras reikalas. Inicijatyva šiuo reikalu turėtų išplaukti iš Centro Valdybos, o laikas — per suvažiavimą.

Bandri subūvimai

Reikia pripažinti, kad iki šiol bendrų studentų subūvimų labai nedaug tebuvo, nors paskiros organizacijos ir grupės, kas savaitę, galį kūrę suvienijimą.

Šiame skyriuje pereinamais metais mes turime skautų akademikų, ateitininkų ir santariečių straipsnius. Viename straipsnių buvo gra

žus pasiūlymas, kad vienai organizacijai ką nors ruošiant, būtų kviečiami ir kitų studentų organizacijų atstovai. Tuo būdu mes geriau vieni kitus pažintume ir geriau sugyventume bei patrauktume daugiau jaunimo. Tai sakydami, nepasmerkiamė tu, kurie yra užsidarę į organizacijų ar studentų ratelį, bet manome, kad taip pat yra mūsų pareiga savo džiaugsmais, laimėjimais ir vargais pasidalinti su visuomene, jaunimu, su būsimais studentais, besirandančiais gimnazijų suoluose.

Dalinkimės savo jausimais vakarais su kitais ir tuo mes aktyviau prisidėsime ne tik prie lietuviškumo puoselėjimo lietuviškoje visuomenėje, bet ir padidinsime darnaus gyvenimo galimybes.

Tad, kolegos, kaip matome, ne vien mokslas mūs laukia, bet ir kiti, nemažesnės reikšmės, darbai. Turime naują valdybą, remiamą tvirtos organizacijos, kuri tikrai galės išrašyti gražų lapą į Sąjungos istoriją. Bet tas lapas galės būti dar gražesnis, jei kiekvienas iš mūsų, prieš pradėdami bent ką daryti, paklausime savęs, ar tai, ką aš darau, prisidės prie darnaus gyvenimo ir našesnio darbo?

Baigiant, tenka pasakyti, kad laukiame naujos valdybos, kaip ji išjūdinis Sąjungos vežimą: su aru, lydeka, ar vėžliu pakinktuose, ar bandys pakinkyti tvirtą ketveriukę?

Santariečių suvažiavimas

Rugsėjo 6—9 d. d. Tabor Farmoje įvykęs studentų santariečių suvažiavimas sutraukė per 100 studentų. Darbo posėdžiams pirmininkavo Algis Tallat-Kelpša, Narimantas Macevičius, Valdas Adamkavičius. Sekretoriavo L. Janulevičiūtė, D. Sakalauskaitė, R. Žukaitė. Stovyklos komendantu buvo Remigijus Gaška.

Suvažiavimą invokacija atidarė P. Mašalaitis. L. Sabaliūnas skaitė Centro Valdybos apyskaitą. Skyrių pranešimus perdavė R. Vaišnys — Filadelfija, G. Zauniūtė — New Yorkas, V. Kavolis — Bostonas, G. Laužikaitė — Čikaga, A. Venclovaitė — Urbana. P. Jarukonis, Los Angeles skyrus vardu, apyskaitą prisiuntė išrašytą ir magnetofono juostelę.

"Apie Anykščių Šilėlių" kalbėdama, kol Rita Žukaitė užgriebė plačius civilizacijų skleidimosi ir meninės kūrybos prasmės klausimus. Zenonas Rekašius ir Raimundas Mieželis atidengė eilę Santaros silpnųjų, kurių svarbiausias — daugelio narių pasyvumas, ir stiprybes, kurių ryškiausias — nepaprastas organizacinis veržlumas ir aktyvo iniciatyva.

Rugsėjo 8 d. išvakarėse buvo surengtas įspūdingas vakaras, sykiu paminėjęs ir Tautos Šventę, ir prieš 60 metų gimusį Balį Sruogą. Buvo tai gana improvizuota, bet dramatisms gerą dalį perdavusi "Milžino paunksmės" inscenizacija. Joje dalyvavo D. Juknevičiūtė, J. Lintakas, G. Gedvilas, R. Mieželis ir L. Betkauskaitė. Salę puošė ir nedidelė Balio Sruogos parodėlė.

Vytautas Kavolis svarstė "Atsisveikinimą su Lietuva". Būvo išryškinti archyviniai ir gyvieji elementai dabarties lietuvių bėgė ir pasisakytą už antrųjų atrinkimą ir perdavimą jaunimui. Horstas Žibas perskaitė Santaros politinės komisijos, įsteigtos liberalinių grupių santykiams nagrinėti, raportą išvadas. Svarstant Santaros filisterių (kurių yra per 70) organizacijos klausimą, buvo pasisakyta už sudarymą federacijos su artimu Šviesos Sambūriu. Tikimės,

jog tai bus vienas iš efektyvių žingsnių, siekiant artimesnio tautinės liberalinės srovės bendradarbiavimo. Centro Valdyba įgalioja, kartu su Šviesos vadovaujantais asmenimis, sutarti konkrečių Federacijos darbų planus ir veikimo formas.

Danguolė Bartuškaitė, Gabrielius Gedvilas, Rasa Gustaitė ir Rimvydas Vaišnys diskutavo "Mūsų kartos diagnozė", aiškindami mūs kartos lietuviškumą ir kas jame esmiška.

Apie "Laisvės problemą ir demokratijos perspektyvas" referavo Vincas Trumpa, išskeldamas įdomias diskusijas.

Išrinkta nauja Lietuvių Studentų Santaros centro valdyba: pirm. — Raimundas Mieželis, vicepirm. — Leonas Sabaliūnas, sek. — Dalia Juknevičiūtė, ižd. — Horstas Žibas, narys — Gabrielius Gedvilas. Revizijos komisijon išrinkti — Liudas Šmulskys, jr., Algis Grinius ir Gražina Laužikaitė.

Naujosios lietuvių literatūros vakare savo kūrinius dalyvavo Algimantas Mackus, Albinas Marius Katiliškis ir Henrikas Nagys. Šeštadienio lauką pravedė Bronius Juodelis, Rytas Babickas ir kiti. Humoro laikraštį skaitė Rimas Vežys. Buvo pagerbti studijas baigę santariečiai. Laužė santariečiai pagal tradiciją baigė — "Leiskit į Tėvynę".

Po lauko buvo linksni šoktai, kuriuos pagyveno A. Trinkūnas pietietišku ritmu. Taipogi buvo rodomas Los Angeles skyrus paruoštas spalvotas filmas.

Sekmadienio ryte dalyvauta apylinkės miestelyje įvykusiose pamaldose.

Uždaromajame posėdy dr. Henrikas Nagys kalbėjo tema "Prarasto rojaus prisiminimai ir kovą su naktimi". L. Sabaliūnui buvo įteikta pirmoji Santaros stipendija. Karolis Drunga išrinktas Garbės Nariu. Buvo pasveikintas kun. B. Sugintas, nusipelnęs Vasario 16 gimnazijos rėmimo, ir pasiūstas užuojautą sporto varžybose susižeidusiai kolegei E. Šikšniūtei, kar tu pridėdant ir santariečių auką.

EILERAŠČIAI

Henrikas Nagys

SAULĖS LAIKRODIS

Paskutinį randą įrežiau į tilto turėklą: Ar ne aš pasakiau sudiev savo pasakų sodui? Vasarų debesys miega ant tvenkinio juodo. Miega po mano medžių raudonas šešelis.

Mano pilies langai į saulėlydžio dangų žiūri pro tuščią, paširpusį rudenio mišką. Mano pilies! O nepaliestos spindi jos durų rankenos — mano rankom nepalietos spindi jos veidas išblyškęs...

Niekados nakties nebebus. Bus vakaras, vakaras, vakaras. Vasaros niekad nebus. Bus ruduo. Per amžius — ruduo. Dievas pridengė rankomis saulės ugniakurą. Sukrekejo po tilto turėklais tekejęs vanduo.

Ar ne aš pasakiau savo pasakų sodui sudiev? Nužudytas paskendo mano medžio šešelis giliam tvenkinui... Mano pilies miręs saulės laikrodis miega ant smėlio.

Iš eil. rinkinio "Saulės laikrodžiai"

Algimantas Mackus

M I E S T A S

Vieno daug keliavusio žmogaus aš paklausiau, kokie miestai yra didžiausi. Jis man atsakė: "Miestai sutikti vaikystėje".

Mes neseniai išsiskyrėm, tik mūsų nuotoly kiekvieną nostalgiką vakarą atsiveria tavo gyvos akys: tavo blakstienos paličia mano prisiminimų lūpas ir aš kalbu žodžiais, išsinešais vaikystės rankomis.

Aš grįžtu atgal į vaikystę, į mirusį miestą, kurį laikas apklojo juoda anglim ir žuvusių namų griaučiais.

Siauroj stiklo gatvelėj, kaip aukso žvakidės dega tavo akys, neužspaus tos mirties nei laiko.

Kol mes negalėjome palikt susijungę tik akimis? Kodėl mūsų sielos turėjo susijungti rankomis?...

Kiekvieną vakarą, kai jaučiu savo likimo tikrovę, tu ateini iš ūkanų, iš tolimo laiko... Tavo bokštuose skamba varpai, tavo alkštėse renkas kuklus miesto šventieji ir tavo kiemy labirintuose vaikšto mano vaikystė.

Ne, mes niekada nebuvom išsiskyrę: mes nesuskaitėm žvaigždžių, degusių virš miesto, mes dar nepažinome savęs.

Į seną miestą tvinst laikas, į seną miestą grįžta šmėklos, į seną miestą grįžta prisiminimų lūpos, į seną miestą tiesia rankas vaikystė.

Mes niekada neišsiskyrėm: tik raudono aukso uždangoj verkia baltas laivas.

MŪSŲ TARPE

Romualdas Viskanta Purdue universitete gavo mechaninės inžinerijos magistro laipsnį. Jis studijas pradėjo Wilson Jr. College, o vėliau perėjo į Illinois universitetą, kur 1955 m. pavasarį įsigijo bakaloreato laipsnį. Baigęs Illinois universitetą įvyko į Purdue universitetą, kuriam specializavosi šilumos perdavime ir termodinamikoje, o taip pat ir atominėje fizikoje. Šiuo metu Romualdas dirba atominėje Argonne Nacional laboratorijoje ir ateityje žada siekti doktorato.

Romualdo brolis — Zigmas ši pavasarį įsigijo elektros inžinerijos bakaloreatą Illinois universitete. Dabar jis dirba Illinois Technological Institute "Armour" tyrimų įstaigoje, o rudenį vakarais tęs studijas magistro laipsniui.

Marija Tonkunaitė baigė dantistų mokyklą Loyolis universitete ir rengiasi atidaryti savo kabinetą.

Algimantas Grigas, kuris studijuoja teisę Northwestern universitete Čikagoje, rugsėjo mėn. 1 d. sudarė šeimą su Eugenija Tamošaityte.

Milda Memėnaitė, pasižymėjusi šokėja, gražiai pasirodė Detroito operos "Traviata" baletu ir kituose baletu pastatymuose.

Suvažiavimo metu buvo išstatyta patraukli "Santara vaizduose" paroda. Savo šviežumu ir turinio įvairumu suvažiavimas buvo tikrai vienkartinis įvykis lietuvių gyvenime. B.

Suvažiavimo metu buvo išstatyta patraukli "Santara vaizduose" paroda. Savo šviežumu ir turinio įvairumu suvažiavimas buvo tikrai vienkartinis įvykis lietuvių gyvenime. B.

Suvažiavimo metu buvo išstatyta patraukli "Santara vaizduose" paroda. Savo šviežumu ir turinio įvairumu suvažiavimas buvo tikrai vienkartinis įvykis lietuvių gyvenime. B.

to skautų stovyklai, grįžo į Čikagos universitetą tęsti studijų magistro laipsniui.

R. Blinstrubas, K. Dirks, J. Grina, A. Jokubauskas ir J. Liubinskas, visi skautai akademikai, gyvenantieji Čikagoje, davė senjoro pasižadėjimą.

Dalia Ozelytė VI-ju Š. Amerikos liet. sporto žaidynių lauko teniso varžybose moterų grupėje laimėjo I-mą vietą.

Elvyra Šikšniūtė, neseniai baigusi fizinio auklėjimo mokslus, VI-se Š. Amerikos liet. sporto žaidynėse, varžantis šuolyje į tolį, lūžo kojos kaulą. Jai linkime greitai pasveikimo.

Rugsėjo 8 d. šv. Antano bažnyčioje įvyko kolegų — Vandos Tomševičiūtės ir Vytauto Valačiaus sutuoktuvės. Vakare, Pulaski Ballroom salėje buvo iškilmingos ir linksmos vaišės. Gausius svečius linksmino Broniaus Jonušo orkestras ir jaunimo sutartinų garsai. Atsilankiusių tarpe matėsi: kolegės Kamantas ir Staniškis iš Clevelando, Kleiza ir Remeikis iš Urbano, ir gerai studentams pažįstami p. Talalai, dr. Kisielius ir kun. Patlaba. Apie pusianaktį, jauniems besiruošiant išvykti, kolegė Giedrė Kizlauskaitė pagavo jaunosios gėlių puokštę, o jaunąją sesuo Aldona Valaitytė simboliniai nuėmė jaunosios vėliavą ir vainiką. Tiek Studentų Sąjunga, tiek ir Ateitininkų Organizacija gali džiaugtis, kad du veiklus nariai sukūrė lietuvišką šeimą. — Sekmės jauniems!

Gečiauskas, A. Žukas, D. Karaliūtė, A. Lukas, P. Bobelis ir B. Čikota yra išrinkti į studentų at-kų centro valdybą.

A. Aukštikalnis, A. Grigaitis, D. Leskaitytė, D. Švilpaitė ir V. Vaitaitis sudaro naują New Yorko santariečių valdybą.

Lietuvių Studentų Sąjungos literatūros konkursui kūrinius ga lima siųsti iki 1956 m. spalio mėn. 21 d. šiuo adresu: Liet. Stud. Sąj. Literatūros Konkursas, 660 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N.Y.

Algis Avižienis, metus laiko praleidęs tolimoje Kalifornijoje, sugrįžo studijuoti Illinois universitete, Urbano.

Leonas Sabaliūnas gavo bakaloro laipsnį politiniuose moksluose Illinois universitete. Jis yra vienas iš studentų Santaros veikėjų.

Saulius Šimoliūnas "Studentų Žodyje" patalpino išsamų straipsnį lietuvių jaunimo klausimu: "Kur eini, jaunoji karta?"

Vytautas Bruzdelevičius baigė Sir George Williams kolegiją Montrealyje, gaudamas Bachelor of Science laipsnį chemijoje. Jis gimnaziją pradėjo lankyti Vilniuje, o baigė Detmole — Grevenne 1947 m. Vytautas yra Montreolio lietuvių studentų pirmininkas, žymus skautų veikėjas, sportininkas ir tautinių šokių grupės vedėjas.

Šių metų santariečių suvažiavimo metu įvykusiame Literatūros vakare dalyvavo Marius Katiliškis, Henrikas Nagys ir Algimantas Mackus. Visi trys yra jaunosios lietuvių kartos literatai. Marius Katiliškis paskaitė ištrauką iš savo spaudai rengiamo romano. Henrikas Nagys ir Algimantas Mackus paskaitė po keletą savų eilėraščių, iš kurių du čia atspausdiname su autorių leidimu.

Mūsų mieliausias kolegas ir kolegas prašome prisijusti žinių apie savo pažįstamųjų atsizyėjimą — moksle, pasiekimus sporte, asmeniškus įvykius ir pan. Taip pat laukiamo iškarpu iš įvairių mokyklų laikraščių, kuriose yra atžymima mūsų veikla. Šią medžiagą siųsti šiuo adresu: 1330 So. 51 st. Ave., Cicero 50, Ill.

Kostas Astravas Toronto universitete apgynė diplominį darbą ir įgijo magistro laipsnį chemijos inžinerijoje. Jis yra studijavęs Pabaltijos universitete Hamburge, Londone, Hamiltone ir Toronte. Šiuo metu jis dirba Shell Oil Co. Montrealyje, kaip chemijos inžinierius statybos srityje.

Kęstutis Mikėnas, Korp! Vytis centro valdybos pirm., šią vasarą baigęs architektūros studijas Illinois universitete, rugsėjo mėn. 19 d. išėjo atlikti karinės prievolės.

Vytis Černius, kuris vasarą vadovavo Čikagos Lituanicos tū-

O Tėviškė, koks mielas kraštas, kurio taip netekau tūmal, to neišreikšė nė vienas raštas, tą pasakys vienį jausmal. P. Vaičaitis

Linksmi mes grįšim į Tėvynę, Po sparnu ji mūs priglaus, Ir jausim meilę begalinę, Kaip saulę rytmečio dangaus. P. Vaičiūnas

Vakarų Vokietija

VOKIETIJA

ŠVENTĖME TAUTOS ŠVENTĖ

Wehnen'o lietuvių kolonija, šį vardą gavusi tremtinių stovyklas pervedus į vokiečių ūkį, tačiau, tebesirandanti tuose pačiuose, tik dar labiau pasenusiuose, lentiniuose pastuose, tautos šventė atšven-tė sekmadienį — rugsėjo 9 d.

Jau iš pat ryto stovykloje bu-vo jaučiama šventiška nuotaika, nes ir saulė, kuri pastaruoju laiku čia būdavo tik retas svečias, nors dar ir nedrašiai, pro tirštą rytme-čio rūką žvelgdama, žadėjo šiltą ir gražią besibaigiančios vasaros die-ną.

Vėliavos pakėlimo apeigos, ku-rios per eilę tremties metų yra čia virtusios tautine tradicija, 9 val. ryto stovyklos aikštėn sutrau-kė skaitlingą wehneniškių tremti-nių būrį. Pakilus Lietuvos tauti-nei vėliavai ir nuskambėjus Tau-tos Himnui, į susirinkusius prabi-lo PLB vietos apylinkės pirminin-kas Vincas Martinaitis, išskeldamas vienybės ir solidarumo reikalingu-mo svarbą tremtyje. Tolimesnėje savo kalboje kalbėtojas pastebėjo, kad kova už savo krašto laisvę yra mūsų, kaip tremtinių, egzistenci-jos patiesinimas, ir kvietė visus aktyviai jungtis į laisvės kovotojų eiles.

10 val. bažnyčios varpas pašau-kia maldai už tėvynę. Abiejų kon-fesijų kopyltėlės prisipildo pilnes-nės nei įprastai ir tylūs, giliai pas-kendę mintyse tremtiniai jau ne-be pirmą kartą meldžiasi, prašy-damį Aukščiausiąjį savajam kraš-tui laisvės, o sau kantrybės iš iš-tervėmės.

Šventei pritaikintus pamokslus pasakė: katalikams — kun. P. Gir-čius ir evangelikams — kun. A. Keleris.

14 val. žalumynais ir geleimis iš-puostoje lentinių pastatų salėje įvyko iškilmingas posėdis, sutrau-kęs apie 300 gyventojų, pradedant po sunkia tremtinio našta jau pa-linkusiais ir prailusiais seneliais ir baigiant mažais, kiek pablyšku-siais veidukais, jau čia pasaulį iš-vydusiais, tremtinukais. Iškilmin-gą posėdį atidare bendruomenės valdybos pirmininkas V. Martinai-tis, kartu susirinkusių vardu pas-veikindamas atvykusią — VLIKO Vykdomosios Tarybos pirmininke A. Devenienę. Po to, A. Devenie-nė pasakė kalbą, kurioje iškėlė D. L. K. Vytauto Didžiojo nuopelnus lietuvių tautai ir valstybei, jo įta-ką ano meto Europos tautų šeim-oje ir jo asmenybę istorijoje. Perei-dama prie tremties problemų ir paliesdama Lietuvos išlaisvinimo uždavinius, kalbėtoja pastebėjo, kad siekiami savo kraštui laisvės, neturėtume per daug dėti vilčių į kitus — ypač didžiulius valstybes, o patys atkakliai ir nenuilstamai už ją kovoti. Baigdama A. Deve-

MUTUAL FEDERAL SAVINGS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
 - Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines de-presijas, panikas ir krizes ir savo taupytojams išmokėjo kiek-vieną sutauptą dolerį.
 - Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstoјimo.
 - Pinigams padėti nereikia v žinėti.
- Juos galite pasiųsti paštu.

Mes apmokėsime pašto išlaidas.

PRADĖKITE TAUPYTI ŠIANDIEN!

2202 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill.

Phone: VI 7-7747

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

Ištaigos VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų. Trečiadieniais visai ne-atidaroma.

Sausio mėn. KARYS pradėjo spausdinti graikų klasiko Kseno-fono:

"DEŠIMTIES TUKSTANČIŲ ŽYGIS".

Užsisakykit KARYJ nedelsdami (metams tik \$5.00), arba prašykite vieną egzempliorių nemokamai susipažinti; rašykite:

KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

džiojo dvasia dar gyva lietuvių tautoje ir išreiškė viltį, kad Lietu-nienė pastebėjo, kad Vytauto Di-vos kraštas vėl atgaus laisvę ir ne-priklausomybę.

Posėdžiui pasibaigus, vietos var-go mokyklos mokiniai, vadovaujami mok. Atienės, pašoko tautinių šokių, padainavo lietuviškų liau-dies dainų ir padeklamavo eilėra-čių. Mažųjų išpildytoji programa susirinkusių buvo palydeta šiltais plojimais.

Šventė baigta vėliavos nuleidi-mu ir Tautos Himnu stovyklos aikštelėje.

Kaip nuskambėjus paskutinie-siems Tautos Himno garsams, skir stėsi į namus, savo mintimis vis dar tebebuvo toli pasilikusios gim-tosios tėviškos laukuose, o ausyse, tarsi girdėjosi, tylaus vėjelio judi-namų, pribrendusių rugių varpų šnarėjimas.

Ir tarsi norėjosi iš gilumos krū-tinės sušukti: O Tėviške! koks mielas kraštas...

V. Kluoniškietis

BUICK'AS

LIETUVIŠKAS AUTOMOBILIS

907 WEST 35th STREET

Tel. LA 3-2022

PIGIAU, NEGU KUR KITUR.

NUOLATINIS IŠPARDAVIMAS

VYRAMS, MOTERIMS ir vaikams drabužių ir baltinių, antklodžių, paklodžių, rankšluosčių ir kita.

JOSEPH DRY GOODS STORE

3218 So. HALSTED ST.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR

Sinclair GAZOLINO STOTIS

Perdirbami motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos dalys. Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuotas darbas. A. STANEVIČIUS

Garazo tel: REpublic 7-9842 Namų: WALbrook 5-5934

2641 West 71 Street

PERKRAUSTYMAS IS ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — FIGŪS SAŽINGAS PATARNAVIMAS. — NAUJI DIDELI SUNKVEZIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMUŲ IRANBIAI KAIP PATYS SUNKVEZIMIAI TAIP IR JOSŲ PERKRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INSIDRENTI

JUOZAS NAUJOKAITIS, 2022 W. 69 St., Chicago 36, Ill. Tel.: WALbrook 5-9209

Didelis pasirinkimas įvairių vie-tos ir užsienio firmų

LAIKRODŽIŲ ir BRANGENYBIŲ

Sąžiningas taisymas už žemas kainas.

Mes rekomenduojame "ELGIN" laikrodžius.

A. R. JUNEVIČIUS ir SŪNUS,

YA. 7-8266
3317 So. Halsted St.

ELGIN

Only watch with DURAPOWER MAINSPRING®

Pasakose apskatinėjama ir dainose apdainuota

Karčiama ružava--Meister Brau Tavern

Dabar randasi ne Krekenavoje, bet Brighton Parke, 2532 West 47 Street. — Kviečia atsilankyti —

Sav. O. A. JOMANTAI. Tel.: VI 7-2429.

ARS-FOTO STUDIJA

3210 So. Halsted St., Chicago, Ill. daro įvairių dydžių portretu-ir nuotraukas.

Atlieka Studijos ir Foto mė-gėjų darbus. Aprūpina gera filmine medžiaga.

BALDŲ IR ĮVAIRIŲ DAIKTŲ saugus, greitas, tvarkingas ir ne brangus

PERKRAUSTYMAS

Jokio kainos skirtumo nėra bet kurioje Chicago kolonijoje gyvenantiems bei persikeliantiems. Gera aprauda.

Antanas Vilimas

3415 So. Lituanica Ave., Chicago, Ill.

Telefonas: FRontier 6-1882.

AUTO TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-tone padangos, baterijos ir automobiliams dalys.

1934 W. 59th Street — Tel.: GROvehill 6-9136

M. ČESAS, patyręs automobilių specialistas

LIQDĖSIO VALANDŲ

Saukite

MAŽEIKA & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6345 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia

REpublic 7-9600 — 7-9601 Automobiliams vieta

Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse: gausime kopyčią arčiau Jūsų namų.

ĮVAIRŪS PATAISYMAI IR DAŽYMAS

NAUJŲ NAMŲ STATYBA

LIUDAS TAUJENIS

6828 S. Maplewood Ave.

Tel.: HE. 4-5848

WALTER SASNAUSKAS

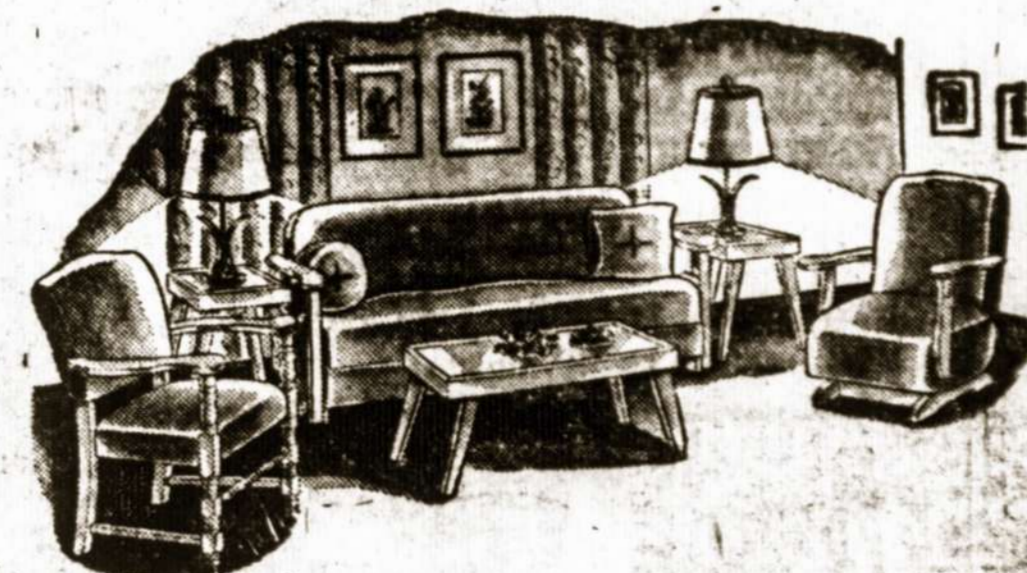
2534 West Marquette Rd.

Chicago 29, Ill.

Telef.: GROvehill 6-8402.

Stato naujus namus pagal turt-ir planus.

Atlieka įvairius remonte darbus

Moderniausius baldus, naujausius televizijos aparatus žinomiau-sių firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirksite pigiau

Lietuvių PREKYBOS Bendrovė

ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12-1' St.). Tel.: SEley 3-4711

Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS. Jus maloniai sutiks, parodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.

J. Pautienius

Po sunkaus darbo

IMPERFECT IN ORIGINAL

KĄ JIE DIRBA

GERB. SKAITYTOJAI,

Dėl laiko stokos, administracija ne visada gali laiku pranešti Tamstoms apie prenumeratos pabaigą. Prie šio arba artimiausių numerų Jūsų adreso pažymėta data, reikią prenumeratos pabaigą arba siuntinėjimo pradžią susipažinimui.

Norėdami sutaupyti laiką ir sumažinti "L.L." išlaidas, labai prašome Tamstas artimu laiku prenumeratas pratęsti be atskiro pranešimo. Ta proga prašome prisijusti besidomaujančių "L.L." adresu, kad galėtume pasiūsti susipažinimui. Nuosirdūs Tamstoms linkėjimai.

Administracija

VISIEMS LIET. STUD.

SAJUNGOS JAV NARIAMS
Visiems Liet. Stud. Sąjungos JAV nariams!

Pranešame, kad dabartinis Studentų Sąjungos JAV Centro Valdybos adresas yra:
Juozas Karklys,
6831 So. Washtenaw,
Chicago, Ill.

Visais Stud. Sąj. liečiančiais klausimais prašome kreiptis aukščiau minėtu adresu.

Liet. Stud. Sąj. JAV Centro Valdyba

Lietuviai biznieriiai,

Norintieji gauti prekių iš Vokietijos, kaip tai: elektrinių aparatų, skalb. mašinų, dulkių siurblių, raš. mašinėlių, spec. šild. krosnių, radijo aparatų, porceliano, odos ir kitų naujaušiu Vokietijos pramonės gaminių žemiausiomis kainomis, arba paimti Generalines Atstovybes, rašykite: — Dr. Zarskus & Grotrian, Export-Import, Koeln, Eberplatz 11, — Germany.

"Laisvosios Lietuvos" tradicinis spaudos balius įvyks 1956 m. gruodžio mėn. 29 dieną, Lietuvių Auditorijoje. Jo metu bus paskirstyti "L.L." skaitytojams laimėjimai, kurie buvo numatyti paskirstyti "Laisvosios Lietuvos" gegužinėje rugpjūčio mėn. 26 dieną, bet dėl pasikeitimų visoje programoje, nebuvo įvykdyti.

NESUKUBUSIEMS ATSLYGINTI

Nesukubusius atslýginti už siuntinėtą "Laisvąją Lietuvą", prašome skubiai atslýginti, nes iki Naujųjų Metų senos sąskaitos turi būti išlygintos ir baigtos. Negalintieji iki to laiko savo pareigos atlikti, praneša administracijai.

CLEVELAND, OHIO

Netrukus Clevelando visuomenė turės progos pamatyti scenos šviesoje, neužmirštamą pjesę — "Prieš Srovę". Vaidins Detroito Dramos Mėgėjų Sambūris, režisuoja jama aktorės Z. Arlauskaitės — Mikšienės. Šio didelio ir gražaus darbo rengėjai — LAS Clevelando skyrius.

— LB Clevelando Apylinkės Teatras "Vaidila", š. m. spalio m. 21 d. stato 3-jų paveikslų vaidinimą "Brandos Atestatas". Vaidina pačios geriausios pajėgos. Bus sta toma du kartus: 2 val. ir 6 val. po pietų. Po vaidinimo bus šokiai, veiks puikus bufetas ir kt.

— Lietuvių Bendruomenės rajoninis (Michigano, Ohio valstijos, Rochesterio, Pittsburgo apylinkės) atstovų suvažiavimas — įvyks lapkričio mėn. 3 d. Darbotvarkė plati ir įvairi. Po oficialiosios dalies, suvažiavimo dalyvių pagerbimui, bus meninė dalis ir pobūvis. Šio sunkaus darbo imasi

apylinkės valdyba.

— "Dirvos" metinis vakaras — praėjo sėkmingai. Tiek daug publikos retai kur galima sulaukti. Programą atliko dramės aktor. V. Žukauskas ir jaunoji dainininkė, II-os kartos Amerikos lietuvaitė J. Luizaite. Akt. V. Žukauskas davė progos gardžiai pasijuokti.

— Balfo 68-as skyrius pasiuntė centrai į Brooklyną 1300 svarų drabužių, vadinasi, daug mažiau, kaip pernai. Piniginės rinkliavos visai nesigirdi.

— Po ilgesnės pertraukos, pradėjo darbą Lituanistinė vyšk. M. Valančiaus pradžios mokykla, kurios vedėju ir siems. mokslo mečams liko Ant. Tamulionis. Tuo tarpu komplektuojami mokytojai, nes kai kuriems dalykams trūksta. Padėkime vedėjui ir mokytojams, paremdami jų kilnų darbą ir pasistenkime, kad visi vaikai į laukytų, nes savosios kalbos mokėjimas yra lietuviybės išlaikymo pagrindas.

— LAS Clevelando skyriaus pa stangomis, Detroito Dramos Mėgėjų Sambūris, gruodžio mėn. 1 d., lietuvių salėje, visuomeni stoto J. Petrulio 6-šų paveikslų pjesę "Prieš Srovę" (Strazdelio). Tenka manyti, kad lietuviškoji visuomenė pasinaudos šia reta proga veikalą pamatyti.

— Clevelando lietuviškojo gyvenimo židiny — lietuvių sale — namai, jau kuris laikas neteikė jaukumo. Lietuvių namų vadovybei tą nejaukumą pavyko pašalinti, padarius remontą. Dabar malonu ne tik užėiti, pasisvečiuoti, atsilankyti į susirinkimus, bet ir į pobūvius. Nesenai vienoje atnaujintų salių įvyko atidarymas — įkur tuės. Iškilms vadovavo direk-

torius Dičmanas. Įkurtuvių — atidarymo Gargės Prezidiuman buvo pakviesti: LB Apylinkės Valdybos pirmininkas J. Virbalis, kurio sveikinimo žodis tikrai buvo gražus ir išskirtinas, E. Baranauskas, J. Šalčius, J. Urbšaitis, J. Montvila, M. Trainauskaitė ir visi salės direktoriai. Šia proga buvo atlikta ir meninė dalis. Meninėje dalyje pasirodė Ig. Gatautis, K. Bridžiuvienė ir El. Skujeniekas, parodydami vėzdėlį "Moteris ir vagis", o grandinėles grupės šokėjos, pašoko grandinėle. Iškilms praėjo gražioj ir darnioj nuotaikoj.

— A. Stempuzienė, gerai užsi-rekomendavusi dainininkė, yra pakviesta gastrolėms į Pietų Ameriką. Sol. Stempuzienė pakvietima priėmė ir pirmiausia vyksta į Kolumbiją.

— St. Barzduko, JAV LB Centro Valdybos pirmininko 50 metų sukakties minėjimą surengė Ateities Klubas. Buvo eilė sveikinimų ir įteiktas adresas. Kiek anksčiau buvo pagerbtas ir LB Centro Valdybos.

— LB apylinkės valdyba yra numaciusi suorganizuoti lietuvių dailės parodą ir numato paskelbti dramos veikalų konkursą, bet tuo tarpu dar nieko aiškesnio negalima pasakyti. Apylinkės Kultūros Taryba, jei nori išstėsti savus įsipareigojimus, fūrėtų sukursti, nės parodos surengimas nėra eilms darbas.

— Namų įsigijimo fondui padidinti, apylinkės Valdyba kreipiasi į visus lietuvius ir prašo paaktyvinti popieriaus rinkimą. Turj reikalingų laikraščių, žurnalų ir netinkamų knygų, malonėkite pranešti F. Eidimtui telef.: SW 1-4908 arba pristatykite 1353 East 82 str. J. A. Gavelis

S. BARANAUSKO ATSIŠVEIKINIMO KONCERTAS

Rugsėjo 29 d. Maria High School salėje, prieš išvykdamas į Italiją gilinti dainavimą, sol. S. Baranauskas Čikagos lietuviškai visuomenei davė atsišveikinimo koncertą. Koncerto programa buvo parinkti gana įvairi: harmonizuotos liaudies dainos ir operų arijos.

Programą išpildė ne pats vienas, jam talkininkavo solistai: p. Bickienė, p. Adomaitienė, p. Vaznelis ir, solistui dalyvaujant, Baltarusaičio diriguojamas vyrų choras.

Dainininkus ir chorą pianu lydėjo muz. A. Kuciūnas.

Sol. S. Baranauskas savo balso sultingumu jau ne nuo šiandien žavi dainos mylėtojus. Bet, reikia pasakyti, kad harmonizuotos dainos, nors ir gerai dainininko buvo sudainuotos, klausytojams nepadarė didesnio ir gilesnio įspūdžio; — "Ežerėlis" ežerėliu nesulūlįjavo, "Rudens tylumas" rudens rūkose blankios liko, o "Per naktį", taip pat, labai mažai išsiskyrė nuo pirmųjų. Ir, reikia manyti, kad ai ne dainininko kaltė, jei kompozitoriai savo dainoms nerado galimuo duoti didesnės ugnies, gilesnio muzikinio išvystymo.

Kiek kitaip solistui sekėsi su operų arijomis. Jos visos buvo jau smingai sudainuotos. Ypač išsiskyrė iš visų, bene muzikaliausios operos Carmen arija su sol. p. Bickiene, kur abu solistai parodė tikrai pilną dainavimą.

Prisiminus ir palyginus solisto St. Baranausko pasirodymus Vokietijoje su šiuo paskutiniu, jauti didelį skirtumą, pasireiškiantį pasitikėjime, dainavimo užtikrinime, kuris anksčiau mažiau įsidainuotuose dalykeliuose pas dainininką kaž kaip išplaukdavo, gal būt nedrąsos, o gal ir klausos nežymaus defekto pasėkoje.

Baigiant tenka dainininkui palinkėti sėkmės, žengiant į neaprepiamas dainos meno viršūnes, ir apsikrovusia mmuzikos — dainos meno patirtimi ir žiniomis — laimingam grįžti tautos garbės tarnybon. Mums, dainininkų privalumų neturintiems, belieka neužmiršti ir gerai įsidėmėti, kad yra mūsų pareiga juo rūpintis iki jo galutinio laimėjimo.

PAJIEŠKOJIMAI

1. FIRAUSKŪ: Vytauto ir Jono ieško motina iš Lietuvos. Atsiliepti J. Zony, 386 Roxton Rd, Toronto, Ont., Canada.
2. EIDIMTŪ: Vlado, Liūdo ir Alberto, s. Kazio, ieško brolis Stasys, gyv. Lietuvos TSR, Plungeje, K. Poželos g-vė 2.

PIGIAI PARDUODAMA MAISTO KRAUTUVĖ.

Užpakaly trys kambariai EMERALD GROCERY, 3001 So. Emerald Ave.

Tel.: DA 6-1917.

Nekilnojamo turto pirkime — pardavimo reikalais kreiptis:

Alg. BUDRECKAS / REALTY

4081 Archer Ave.

(prie California Ave)

Tel.: LAfayette 3-3384

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofiso — 3148 West 63rd Street
CHICAGO, ILL.
Ofiso telefonas: PROSPECT 8-1717
Valandos: po pietų 1-3; vak. 7-9, tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiadieniais ir sekmadieniais ofiso uždarytas.
BUTAS: 3241 W. 66th PLACE
Tel.: RE 7-7668

Tel: ofiso AR 6-0161
rez. GR 2-9203

Daktaras

JUOZAS BARTKUS
Gydytojas ir Chirurgas
2336 W. Chicago Ave,
Chicago 22, Ill.

Val: 1-3-30, 6-9 p.p. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad.; 11 val. ryto — 2 val. p.p. šeštad. Tik susitarus trečiadieniais.

DR. VYTAUTAS DARGIS

Gydytojas ir Chirurgas

Priėmimo valandos:
pirm., treč., penkt. — nuo 9 iki 12 d. n.
Antr. ir ketvirtad. — nuo 5 iki 9 val. p. p.

KILDARE CLINIC
5115 So. Kildare Ave.

Tel.: RE 5-5600.

Namų tel.: LUDlow 5-2522.

DR. JUOZAS PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS

4253 So. Archer Ave.
Įėjimas iš Whipple Ave.

Priėmimo valandos:
nuo 10 iki 12,
nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val.
Išskiriant trečiadienius ir sekmadienius.
Šeštadieniais nuo 10 iki 4 val.
Telefonas:
ofiso LAfaet 3-4949
namų CE 3-7786

Vaistinė

Savininkas

Pr. A. Šimkus

3301 South Halsted Street
Tel.: Virginia 9080 ir 9081.
Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus pataravimas pačio savininko Pr. Šimkaus.

JAUKIAI

FRALIEŠI

VAKARA

CICERO UŽEIGOJE

LITUANICA

pas TADĄ KAZIMIERAITĮ
Čia be gardžių gėrimų ir skandžių, yra įvairių žaidimų:
4820 West 14th Str., Cicero 50,
Illinois, Telef.: TOWNhall 3-9601

NAUJA

MAISTO PRODUKTŲ KRAUTUVĖ

649 West 119 St.

Sav. Juozas Bešonis

WA 8-2009 ir FR 6-6336.

Pristato į namus, taip pat pobūvims ir parengimams maisto ir mėsos gaminius.

Pavasarių, vasarinių, sportinių, darbinų ir išieginų drabužių — didelis pasirinkimas, pas

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ.

4622 S. Ashland Av., Chicago 9, Ill.
Telef.: YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ilgesniam išmokėjimui be nuosimčių! Mandagus pataravimas lietuvių kalboje.

Krautuvė atidaro: Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 9:30 val. vak., kitomis dienomis iki 6 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 2:30 val. Kalbame lietuviškai.

WALTER KLASH'S
Town of LAKE TV SERVICE
EASY TERMS
Utilities
FURNITURE • CARPETING • APPLIANCES • TELEVISION
1800-02 W. 47th St. (Corner of Wood) Phone LA 3-7771, 2, 3, 4

VLADAS VAITEKUNAS

DAŽYTOJAS — DEKORATORIUS

Dažome naujus ir senus namus iš oro ir iš vidaus.

Be to, dažome bažnyčias, sales, restoranus ir kt.

Turime visas apraudas. Skambinti: Bishop 7-4035.

Adr.: 1522 W. 51 Str., Chicago 9, Illinois.

LIETUVIŲ AUDITORIJA
IETUVIŲ AUDITORIJA
3133-37 So. Halsted Str. Telef. VI-2-6172
POKYLIAMS KONCERTAMS VESTUVEMS
4 Salės
Moderniškai įrengtos VIRTUVĖS (su maistu ar be maisto) išnuojamos neaukštomis kainomis.
Jūsų patogumui čia pat
BARAS
Jaukus putojančių taurių pavėsis ir žavi muzika.

UNIQUE LONGE-NIGHT CLUB
HAVAJŲ ŠALIONAS
1522 W. 51 Str.
Su gyvaja Havajų muzika ir šokiais.
Jauki ir miščiška nuotaika, viešpatijos sieloms!
VALERIJA VAITEKUNAS, INC.

Ben Star FASHION STYLE QUALITY
Chicagoand's Smartest Styles for Men and Women
4630-32 S. ASHLAND AVE. YArds 7-3908
Open Mon. & Thurs. Neat 9 P.M.; Other days 9:30 to 5:30
JONASKANIS
JUS APTARNAUS GIMTOJE KALBOJE

LIETUVIŠKA DRAUDŲ AGENTŪRA
Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Valstybės patvirtintos kainos.
Agentams ir brokeliams aukščiausi komisai.
AUTOMOBILIŲ FINANSAVIMAS.
Bankiniai procentai. Nauji automobiliai 4% — vartoti — 6%.
Veikia Notariatas. Smulkesniai ir nemokamai informacijai gauti skambinkite, rašykite, uželkite —

JONAS KIRVAITIS
INTERSTATE INSURANCE AGENCY
6108 So. Ashland Ave., Chicago 36, Ill. Tel.: WALbrook 5-5671

BRUNO kėpyklos gaminiai
būlgia užkariauti Čikagos rinką, nes
Kas Valgo Bruno Duoną, Visad Žydi Kaip Agnona
Bruno Macianskas
3339 Lituania Ave, Telef. CLIfside 4-6376